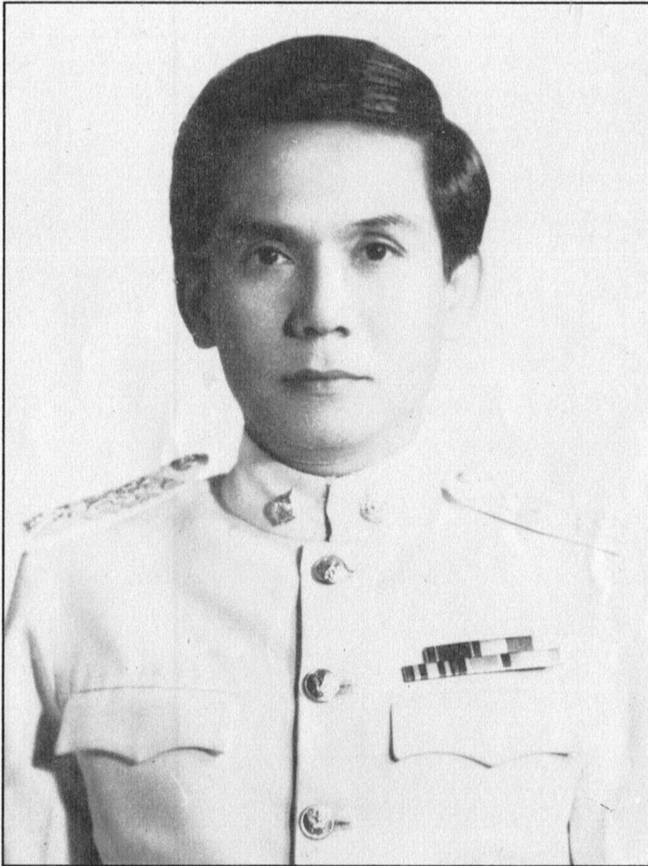
อนุสรณ์

งานพระราชทานเพลิงศพ (เป็นกรณีพิเศษ)

จ่าเอก สมจิต สงวนสุข ร.ง.ม.

ณ ฌาปนสถานวัดบึงทองหลาง ซ.ลาดพร้าว ๑๐๑

วันเสาร์ที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๙

จ.อ.สมจิต สงวนสุข ร.ง.ม.

จ่าพยาบาล กรมแพทย์ ทหารเรือ

อดีต สมาชิกสภาจังหวัดชัยนาท

ชาตะ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๒

มรณะ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๘

<u>พระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม</u>

จ่าเอกสมจิต สงวนสุข ถึงแก่กรรม เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2538 ณ โรงพยาบาลลาดพร้าว ด้วยโรคมะเร็งในตับ

เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเพลิงศพ แด่จ่าเอกสมจิต สงวนสุข ณ ฌาปนสถานวัดบึงทองหลาง

พระมหากรุณาธิคุณที่ได้ทรงพระเมตตาในวาระนี้ ครอบครัวสงวนสุข ตลอดจนบรรดาญาติ ขอกราบถวายบังคมแทบเบื้องพระยุคลบาท ด้วยความรู้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าล้นกระหม่อมหาที่สุดมิได้ และจะเทิดทูนไว้เหนือเกล้าฯ เป็นสรรพสิริมงคลแก่ครอบครัวชั่วกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า นางรัชนี สงวนสุข และบุตร ธิดา

ขอเดชะ

รำลึกในพระคุณ

ภรรยา บุตร ธิดา และหลานๆ ทุกคน ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์แห่งคณะผู้ปฏิบัติธรรม "จนฺทสโร" ผู้ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ต่อครอบครัวและตัว จ.อ.สมจิต สงวนสุข มาตลอด ทั้งยังได้ให้บทความ "มนุษย์มีวิธีการพึ่งตนเองได้อย่างไร" ตีพิมพ์ในหนังสืออนุสรณ์นี้ เพื่อประโยชน์แก่สาธุชนผู้ได้อ่านบทความนี้ ครอบครัวสงวนสุข ขอรำลึก จดจำไว้ด้วยความตื้นตันใจตลอดกาล

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท ร้อยตรีวิรุฬห์ พรหมายน ที่ได้โปรดกรุณามีบัญชาให้ดำเนินการขอพระราชทานเพลิงศพ จนประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง รวมถึงพี่-อาจารย์วีระ นาคทอง ผู้เป็นเพื่อนรักของ จ.อ.สมจิต ได้ร่วมประสานงานขอพระราชทานเพลิงศพ ตลอดจนร่วมประสานงานจัดทำหนังสืออนุสรณ์ จนสำเร็จลุล่วงมาด้วยดีโดยตลอด

ขอกราบขอบพระคุณ ท่านสุมิตร ฟักทองพันธ์ อดีตรองประธานศาลฎีกา ญาติผู้ใหญ่ผู้เป็นคุณน้าของ จ.อ.สมจิต ได้โปรดกรุณาให้เกียรติมาร่วมบำเพ็ญกุศลและเป็นประธาน ในพิธีพระราชทานเพลิงศพนี้

บรรดาญาติมิตร ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน ผู้มีคุณูปการที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั่วถึง ขอได้รับความขอบพระคุณด้วยความตื้นตันใจเป็นอย่างยิ่ง หากมีสิ่งใดบกพร่อง ขอได้โปรดประทานอภัย ถ้าจะมีสิ่งใดให้รับใช้ในโอกาสต่อไปขอน้อมรับด้วยความยินดี

ขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน

รัชนี สงวนสุข บุตร ธิดา เจ้าภาพ

ประวัติ

จ่าเอก สมจิต สงวนสุข

จ่าเอก สมจิต สงวนสุข เกิดเมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2472 ณ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นบุตรคนที่สองของนายอู๋ และ นางละม้าย สงวนสุข มีพี่น้อง 4 คน คือ

1. นายสมชาย สงวนสุข
2. จ่าเอก สมจิต สงวนสุข
3. นายอรุณ สงวนสุข
4. พ.ต.อ.สมศักดิ์ สงวนสุข

ชีวิตสมรส

สมรสกับ นางสาวรัชนี บุญพนิชย์ เมื่อ วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ. 2499 มีบุตรธิดา 4 คน คือ

1. นายกัตตพัฒน์ (เสนีย์) สงวนสุข
2. นายนพดล สงวนสุข
3. นายนิพนธ์ สงวนสุข
4. นางสาวนฤมล สงวนสุข

มีหลาน 6 คน คือ

1. ด.ญ.มานิตา สงวนสุข
2. ด.ญ.พีรญา สงวนสุข
3. ด.ช.ชัชพิสิฐ สงวนสุข
4. ด.ญ.ฑิตยา สงวนสุข

5. ด.ญ.ณุจุฑา คลอวุฒิอนันต์

6. ด.ช.นันทภพ คลอวุฒิอนันต์

การศึกษา

ปี พ.ศ. 2489 จบ ม.6 โรงเรียนสิงห์ประสิทธิ์วิทยา

ปี พ.ศ. 2492 เข้าสมัครสอบโรงเรียนจ่าพยาบาลทหารเรือ

(เพราะอายุครบรับราชการทหาร)

และรับราชการเป็นจ่าเอก สังกัดกรมการแพทย์ทหารเรือ (ลูกดอกประดู่) ลาออกจากราชการ ปี พ.ศ. 2496

ด้านรับใช้สังคม

ได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาล ตลอด 3 สมัย

ปี พ.ศ. 2514 ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน

ได้รับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาจังหวัดชัยนาท เขต อ.สรรพยา

เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2517 ได้รับเลือกตั้งติดต่อกัน 2 สมัย แล้วลาออก

เข้ารับการอบรมในหลักสูตรคณะกรรมการสภาตำบลตามโครงการพัฒนาพลเมืองระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 25 เมษายน พ.ศ. 2518

เข้าประชุมสัมนาประธานสภาจังหวัดทั่วประเทศ เรื่อง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ จ.ขอนแก่น

เข้ารับการสัมนาหลักสูตร การสัมนาสมาชิกสภาจังหวัด ตามโครงการพัฒนาพลเมืองระบอบประชาธิปไตย ของวิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2520

ได้รับเชิญเป็นผู้อุปถัมภ์โรงเรียนวัดตะกู (สมจิต-รัชนี อุปถัมภ์)

ได้รับแต่งตั้งให้เป็นแพทย์ประจำตำบล ปี พ.ศ. 2516

ดำเนินการจัดหาไฟฟ้ามาใช้ในท้องที่ อ.สรรพยา โพนางดำ และอินทร์บุรี (วัดระนามถึงวัดไผ่ล้อม) เป็นระยะทางประมาณ 12 กิโลเมตร คิดเป็นเงิน 100,000 บาท (หนึ่งแสนบาท) โดยไม่ใช้เงินงบประมาณแต่อย่างใด

ดำเนินการจัดตั้ง น้ำประปา ในเขตสุขาภิบาล

ทำโครงการขอรถดับเพลิง จากกระทรวงมาไว้ที่สุขาภิบาลโพนางดำ

เข้าอบรมลูกเสือชาวบ้าน รุ่นที่ 4 ของอำเภอ เมื่อ พ.ศ. 2518

เข้าอบรมลูกเสือชาวบ้าน รุ่นที่ 25 ของจังหวัด รุ่นที่ 657/1 ของประเทศ ได้รับเลือกตั้งเป็นประธานลูกเสือชาวบ้าน

เข้ารับการอบรม วิชาผู้กำกับลูกเสือสำรอง ขั้น "วูด แบด" เมื่อ ธ.ค. 2518

เข้ารับการอบรม จากสมาคมรัฐศาสตร์แห่งประเทศไทย ได้สำเร็จหลักสูตรการฝึกอบรมรัฐศาสตร์ประยุกต์ รุ่นที่ 8 ปี พ.ศ. 2518 เข้าเป็นสมาชิกสโมสรไลออนจังหวัดชัยนาท ปี พ.ศ. 2518 เข้าเป็นสมาชิก สมาคมรัฐศาสตร์แห่งประเทศไทย

ได้รับแต่งตั้ง จากคณะลูกเสือแห่งชาติ ให้เป็นเจ้าหน้าที่ลูกเสือในตำแหน่งกรรมการลูกเสืออำเภอ เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ. 2519

ได้รับแต่งตั้ง เป็นประธานชมรมลูกเสือชาวบ้าน เขตอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท

ปี พ.ศ. 2519 เดินทางไปทัศนะศึกษาดูงาน ภาคใต้และต่างประเทศ

เข้ารับการอบรม ตามโครงการเสริมความรู้ ด้านการเมืองและสังคม ในระบอบประชาธิปไตยของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รุ่นที่ 11 เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2520

เข้ารับการอบรม แพทย์ตำบล เรื่องโครงการวางแผนครอบครัว

ได้รับเลือกตั้ง เป็นประธานชมรมลูกเสือชาวบ้าน เขตอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ครั้งที่ 2

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญ

ได้รับพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์ เหรียญเงินมงกุฎไทยโล่ห์ทองคำ และเข็มเกียรติยศ ในฐานะเป็นผู้อุปถัมภ์การศึกษา พุทธศาสนาและได้บริจาคเงินช่วยเหลือ เพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ ตั้งแต่ 200,000 บาท ขึ้นไป เมื่อปี พ.ศ. 2509

อุปสมบท

ได้อุปสมบท ที่วัดระนาม ตำบลชีน้ำร้าย อ.อินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

ถึงแก่กรรม

จ่าเอกสมจิต สงวนสุข ได้เข้ารับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลลาดพร้าว เข้าห้อง ไอ.ซี.ยู ของโรงพยาบาล เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 ด้วยอาการของโรคตับวาย สุดที่แพทย์จะช่วยเหลือได้ จนกระทั่ง จ่าเอก สมจิต สงวนสุข ได้ถึงแก่กรรม ด้วยอาการสงบ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 เมื่อเวลา 10.10 น. ท่ามกลางภรรยา บุตร ธิดา และน้องๆ ซึ่งเฝ้าดูอาการอยู่ตลอดเวลา จวบจนสุดท้ายของชีวิต จ่าเอก สมจิต สงวนสุข ได้แสดงเจตนาที่จะอุทิศร่างกายให้กับโรงพยาบาลศิริราช แต่เนื่องจาก จ่าเอกสมจิต เสียชีวิตด้วยโรคร้าย ทางโรงพยาบาลจึงไม่สามารถรับศพได้ ได้แต่อนุโมทนาในกุศลเจตนา ของท่านอาจารย์ใหญ่ "จ่าเอกสมจิต สงวนสุข"

ความตั้งใจของ จ่าเอกสมจิต สงวนสุข

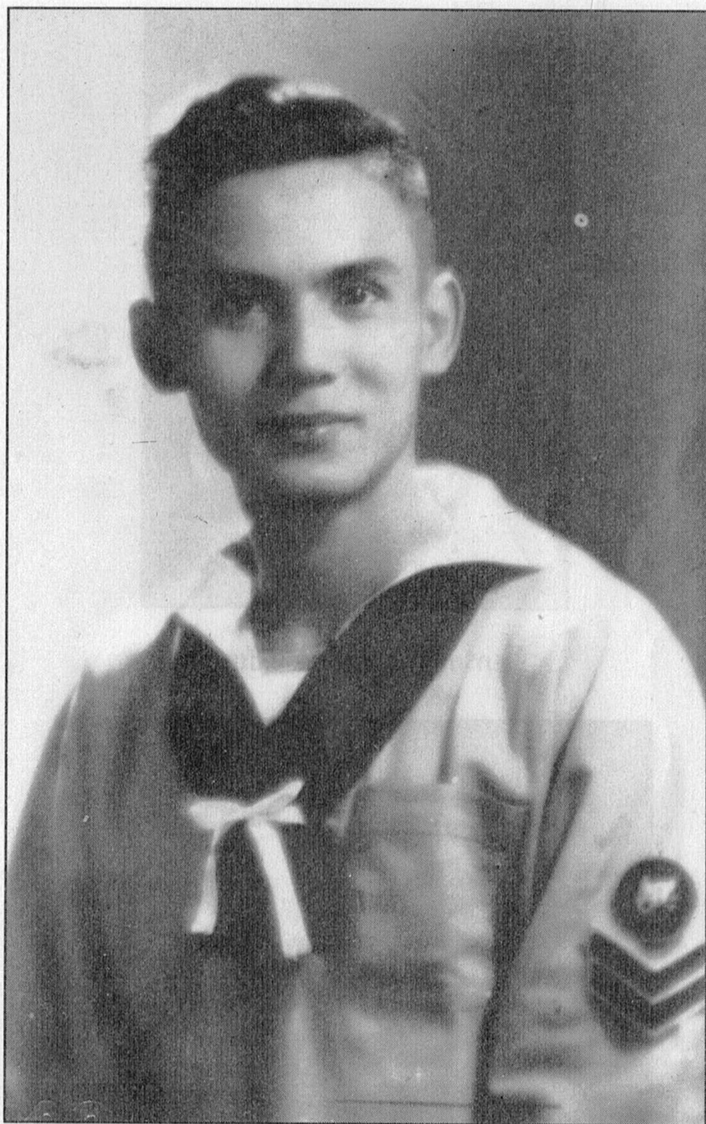
"ชีวิตนี้ จะอุทิศให้กับสังคม"

แถวนั่งแรกคนที่ 6 นับจากซ้าย
ถ่ายรูปพร้อมกับบรรพบุรุษ เมื่อ พ.ศ. 2480

ถ่ายร่วมกับภรรยา บุตร ธิดา และหลานสาว

ขณะมียศเป็นจ่าโท

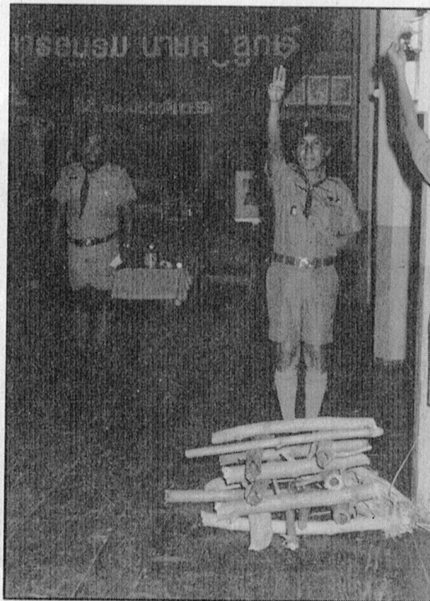
กับภรรยาที่งานเลี้ยง จ.ชัยนาท

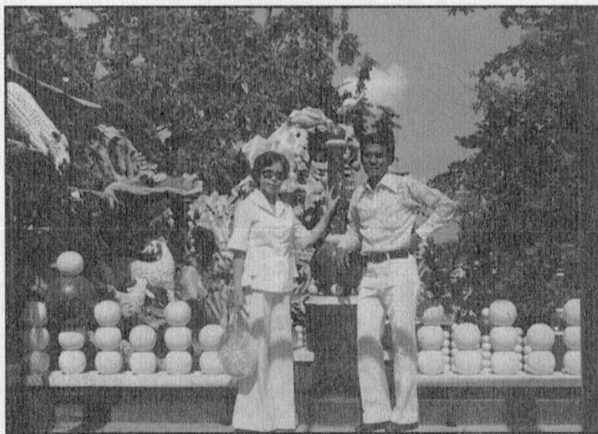
กับภรรยา-บุตร ธิดา ที่เข้ามาศึกษา
พร้อมกันทั้งหมดที่กรุงเทพฯ

เป็นประธานลูกเสือชาวบ้าน

กล่าวนำปฏิญาณลูกเสือชาวบ้าน

กับภรรยาที่สิงค์โปร์
ระหว่างวันที่ 18-30 มิถุนายน 2519

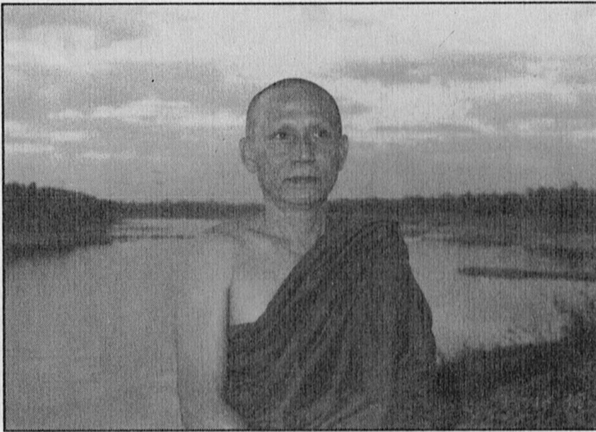
งานแต่งบุตรชายคนที่ 2 ที่โรงแรมอินทรา
เมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2529

กับภรรยา บุตรสาว-สะใภ้ และหลาน
ขณะนั่งเรือไปทำบุญที่วัดระนาม
เมื่อ 30 มกราคม 2530

เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2531
กับโยมภรรยา พร้อมด้วยบุตร-หลาน

สุข-สงบ
ที่วัดระนาม เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2531

กับโยมภรรยา และบุตรทั้ง 4
ที่วัดระนาม เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2532

ขณะปฏิบัติธรรมในกุฏิที่วัดระนาม จ.สิงห์บุรี
ถ่ายเมื่อ 1 มกราคม 2532

บิณฑบาตที่ตลาดโพนางดำ
ขณะจำพรรษาที่วัดระนาม จ.สิงห์บุรี
เมื่อวันที่ 2 มกราคม 2532

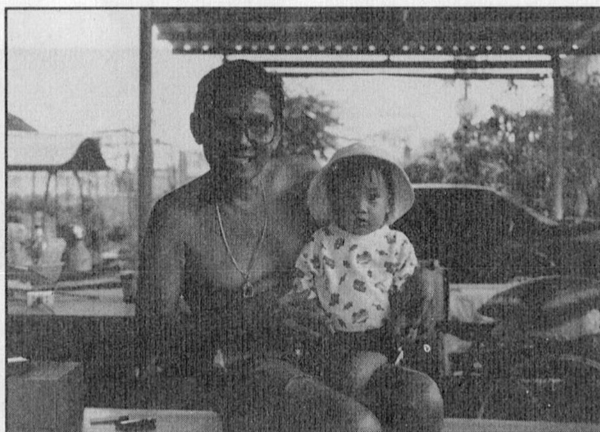
ขณะพักผ่อนกับลูกหลานที่พัทยา
เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2532

ตักบาตรกับหลานๆ
อันเป็นกิจวัตรประจำวัน ของจ่าเอกสมจิต สงวนสุข
ถ่ายเมื่อวันที่ 28 เมษายน 2533

วันเกิดหลาน "คุณปู่สุดที่รักของหลาน"
เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2533

กับหลานชายคนโปรด ที่บ้านพักกรุงเทพฯ
เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2536

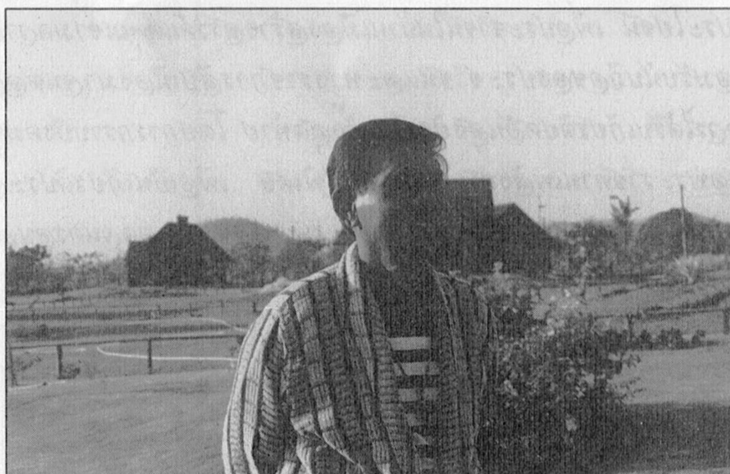
ทำบุญ-เลี้ยงพระ ประจำปี ที่บ้านกรุงเทพฯ
ในภาพประจำปี พ.ศ. 2536

กับลูกสาว ในงานเลี้ยงปีใหม่ที่บ้านกรุงเทพฯ
เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2536

ที่บ้านพักตากอากาศ จ.โคราช
เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม 2537

ถ่ายรูปครั้งสุดท้าย
ที่บ้านพักตากอากาศ จ.โคราช

คำกล่าวไว้อาลัย

ของ ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท
ร้อยตรี วิรุฬห์ พรหมายน
แด่ จ.อ.สมจิต สงวนสุข สังกัดกรมแพทย์ทหารเรือ
อดีตสมาชิกสภาจังหวัดชัยนาท

ขอแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้งต่อ คุณรัชนี สงวนสุข และครอบครัว ตลอดจนญาติมิตร ที่ต้องสูญเสียสามีสุดที่รักอันเป็นคู่ชีวิต เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของบุตร ธิดา ไปอย่างไม่มีวันได้กลับคืนมา

จากเกียรติประวัติอันดีงามของ จ.อ.สมจิต สงวนสุข ผู้ซึ่งได้อุทิศตนบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อประชาชนในบ้านเมืองสร้างสรรค์แต่คุณงามความดี จนเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนและทางราชการสืบเนื่องมาจนตลอดชีวิต จึงสมควรได้รับเกียรติยศอันสูงยิ่งเป็นครั้งสุดท้าย โดยการกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานเพลิงศพ เป็นกรณีพิเศษ เพื่อเป็นเกียรติประวัติและตอบแทนคุณความดี แก่ จ.อ.สมจิต สงวนสุข ตลอดจนครอบครัวและวงศ์ตระกูลชั่วกาลนาน

คำกล่าวไว้อาลัย

ของ เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
นายบุญธง สงฆ์ประชา ส.ส.จังหวัดชัยนาท
อดีต ประธานสภาจังหวัดชัยนาท

แด่ จ.อ.สมจิต สงวนสุข น้องรักผู้จากไป ขอแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้ง ต่อครอบครัวของน้องหมอสมจิต สงวนสุข ที่ต้องสูญเสียคู่ชีวิตและหัวหน้าครอบครัวไปอย่างน่าเสียดาย

จากตำแหน่งหน้าที่สมาชิกสภาจังหวัด ที่เราได้เคยร่วมงานกันมาช้านานถึงสองสมัยได้เห็นถึงน้ำใจ และอุดมการณ์ที่มีแต่สร้างสรรค์ เสียสละละเว้นผลประโยชน์ตอบแทนใดๆ ยึดมั่นในคุณธรรมซื่อสัตย์สุจริตอย่างจริงใจจึงเป็นที่รักใคร่เคารพนับถือของเพื่อนร่วมงานและประชาชนตลอดมา

แม้ร่างกายจะต้องมีอันจากไปตามกฎธรรมชาติแต่คุณงามความดีที่น้องหมอได้สั่งสมไว้จะยังคงอยู่ในหัวใจของคนรุ่นหลังตลอดไปขอให้วิญญาณของผู้ประกอบแต่กรรมดี จงไปสู่สุขคติในสัมปรายภพด้วยเถิด

รำลึก~อาลัย

จาก ประธานสภาจังหวัดชัยนาท
โพธิ์ มูลศิริ
แด่ พี่หมอ จ.อ.สมจิต สงวนสุข

พี่มาเป็นสมาชิกสภาจังหวัด ด้วยอุดมการณ์แห่งความซื่อสัตย์สุจริต และเสียสละอย่างแท้จริง เพื่อธำรงไว้ซึ่งครรลองในระบอบประชาธิปไตย ตลอดเวลาแปดปี ถึงสองสมัยซึ่งยาวนาน พี่หมอมีแต่ให้ มีแต่ประนีประนอม สุภาพอ่อนโยนไม่เคยขัดแย้งกับใครผู้บริหารในเวลานั้นคือท่านผู้ว่าราชการจังหวัด กริช เกตุแก้ว ให้ความรัก นับถือพี่หมอมาก รวมทั้งตัวผมเอง และเพื่อนร่วมงานทุกคนในสภาจังหวัดด้วย

ถ้าเป็นไปได้ก็ได้แต่เพียงอธิษฐาน หากชาติหน้ามีจริง ขอให้เราได้ร่วมงานกันอีกตลอดไปด้วยอำนาจแห่งกรรมดี

ขอวิญญาณของพี่หมอ จงไปสู่สุขคติในสัมปรายภพ ด้วยเทอญ

จารึกด้วยน้ำตาอาลัย

แด่ จ.อ.สมจิต สงวนสุข
เพื่อนสุดที่รักยิ่ง

น้ำตาลูกผู้ชายที่ไหลริน หมายถึงความสูญสิ้นอันมีค่า
ถวิลวันยี่สิบสามกุมภา สองห้าสามแปดเพื่อนจากไป
ท่ามกลางน้ำตาอาลัยยิ่ง ทิ้งลูกเมียร่ำไห้อาลัยหา
ไม่มีวันที่ฟื้นกลับคืนมา โอ้ชีวาทับถมพื้นปฐพี
ขอย้อนอดีตถึงครั้งยังเยาว์วัย เรารักใคร่กันดุจน้องพี่
มีสิ่งใดก็แบ่งปันกันตามมี แม้บุหรี่ไม้ขีดเพียงหนึ่งอัน
พากันหลบลมจุดบุหรี่ที่โพรงไม้ มะขามใหญ่หน้าโรงเรียนระนามนั่น
งูเห่าใหญ่แผงกายฉกทันควัน เราฉุดเพื่อนออกมาทันจึงรอดตาย
แต่วันนี้เราไม่อาจช่วยเพื่อนได้ โอ้ความตายคือสัจธรรมแม้นมั่น
คงเหลือแต่ "คุณความดีคู่ชีวัน" สิ่งเดียวเท่านั้นที่ไม่ตาย
ครั้นเติบใหญ่เพื่อนก็ไปศึกษาต่อ เข้าเป็นหมอกรมแพทย์นาวีไทย
สองปีให้หลังเร็วดั่งฝัน เพื่อนก็พลันได้ครองสองบั้งใหญ่
เป็นจ่าโทจ่าเอกถัดกันไป เพราะความดีมีวินัยผู้ใหญ่ชม
วันหนึ่งเวลาชะตาเปลี่ยน ความหมุนเวียนทางการเมืองเรื่องทับถม
"กบฏแมนฮัตตั้น" ยิงกันลั่นระงม จอมพล ป.แทบจะจมน้ำตาย
เรือเอกมนัสจารุภา กระโดดน้ำตามหาพามาได้
ขึ้นฝั่งหลบกระสุนกันวุ่นวาย ที่กรมแพทย์ก็เกือบตายไปตามกัน
ตอนนั้นเพื่อนสอบได้เรียนนายเรือ ช่างเหลือเชื่อฟ้าลิขิตแปรผัน
มารดาบังเกิดเกล้าต้องจากกัน สิ้นชีวันลาลับดับไป
เหลือพ่อหนึ่งพี่หนึ่งน้องอีกสอง ที่จะต้องดูแลแทนแม่ได้

กตัญญูรู้คุณเต็มหัวใจ ประดู่โรยลูกนาวีไทยจำใจลา
กลับมาเป็นหมอเท้าเปล่าคนกล่าวขาน ใครไหว้วานเรียกใช้เดินไปหา
แม้ดึกดื่นค่อนคืนไม่นำพา เพื่อเยียวยาคนไข้ให้คลายคืน
ไข้ทรุดหมอก็สุดจะซึมเศร้า ไข้บรรเทาหมอก็สุขกว่าใครอื่น
มุ่งยึดเมตตาเป็นจุดยืน นี่แหละหมอผู้พลิกฟื้นจรรยาบรรณ
จึงได้รับเลือกจากศรัทธาประชาชน เป็นแพทย์ประจำตำบลคนขยัน
เป็นประธานลูกเสือชาวบ้านพระราชทาน เป็นกรรมการสุขาภิบาลหลายสมัย
เสริมพลังให้สร้างสรรค์สังคม เพิ่มเติมอุดมการณ์ให้ยิ่งใหญ่
พุทธศาสนาการศึกษาช่วยเกื้อหนุน คอยค้ำจุนสู้อุตส่าห์หามาให้
สร้าง "สมจิต~รัชนี" ชื่ออาคาร ให้ลูกหลานนั่งเรียนแทนศาลา
ทั้งไฟฟ้า ประปา หามาให้ จึงรับโล่ห์ทองกับเหรียญเงินมงกุฎไทยสมปรารถนา
สุดท้ายได้รับเลือกเป็นสอจอ สานต่ออุดมการณ์ถึงสองสมัย
"ทำดีแต่อย่าเด่นจะเป็นภัย" ไอ้มารร้ายมันจึงจ้างมือปืนมา
ด้วยเดชะพระบารมีปกเกล้าฯ ทั้งอำนาจพุทธคุณเจ้ารักษา
มือปืนวางปืนกราบขอขมา เพียงเห็นหน้ายินวาจาฆ่าไม่ลง
ไม่ถึงที่ตายก็ไม่วายชีวาวาตม์ ใครพิฆาตเข่นฆ่าอย่าประสงค์
แต่วันนี้โรคร้ายมาปลดปลง โอ้ชีวินฤาจะคงยงยืน
ไปดีเถิดนะเพื่อนสุดที่รัก ไม่มีใครฝืนวัฏจักรได้นะเพื่อน
ลุกาลเนาว์น่านสวรรค์เตือน จากกันตรงนี้นะเพื่อนสู่สุขคตินิรันดร์

ด้วยรักอาลัยยิ่ง
อาจารย์วีระ นาคทอง
สมาชิกสภาจังหวัด (ดีเด่นระดับประเทศ)
อดีตหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศ สปจ.ชัยนาท
ดีเด่นระดับประเทศ

คำไว้อาลัย

จ.อ.สมจิต สงวนสุข เป็นผู้มีนิสัยนุ่มนวล โอบอ้อมอารี เผื่อแผ่ช่วยเหลือเพื่อนฝูง และผู้มีความเดือดร้อนเสมอ จึงเป็นที่ชอบพอรักใคร่ของเพื่อนๆ ทุกคน เท่าที่รู้จักกันมาเป็นเวลานาน ไม่เคยเห็นคุณสมจิต สงวนสุข แสดงกริยาเกรี้ยวกราดและก้าวร้าวกับผู้ใด เพราะไม่ใช่วิสัยของคุณสมจิต จากอุปนิสัยที่นุ่มนวล ใจดี และมีเมตตา ท่านจึงได้รับความไว้วางใจจากทั้งทางราชการและมวลชน ให้เป็นผู้ประสานประโยชน์ช่วยเหลืองานและกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาสังคม ทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น จนได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์เป็นกรณีพิเศษ ท่านเป็นผู้ให้การช่วยเหลือสงเคราะห์สังคมมาตลอดจนวาระสุดท้ายของชีวิต

จ.อ.สมจิต สงวนสุข เป็นผู้ที่เปี่ยมไปด้วยเมตตาธรรม เห็นอกเห็นใจในความทุกข์ยากของผู้อื่นและให้การช่วยเหลือมาโดยตลอด เป็นผู้ที่สังคมให้การยอมรับ ท่านได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการสุขาภิบาล สมาชิกสภาจังหวัดและได้รับมอบหมายเป็นผู้นำในการพัฒนาสังคมหลายประการ ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

ขอให้ผลบุญแห่งคุณความดี ที่ จ.อ.สมจิต สงวนสุข ได้สั่งสมมาและบุญกุศลที่ภรรยา ทายาท และญาติมิตรทุกท่านที่ได้บำเพ็ญอุทิศแล้ว จงเป็นยานวิถี อำนวยความสุขสวัสดิ์ให้แก่ท่านในสัมปรายภพจงทุกประการ

สมนึก อินโท
หัวหน้างานส่งเสริมกลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา
จังหวัดชัยนาท

นักบุญโล่ทองคำ

อดีตลูกดอกประดู่ที่ขึ้นบกมาตั้งร้านขายยาในท้องถิ่นบ้านเกิด ประสบความสำเร็จในด้านการค้าจนมีฐานะดีขึ้นอย่างทันตาเห็น ในขณะเดียวกันก็ทำตัวเป็นนักบุญ ช่วยเหลือท้องถิ่น และชาวบ้านอย่างไม่อั้น บริจาคเงินถึงสองแสนบาท เพื่อความผาสุกของเพื่อนบ้านในท้องถิ่นในขณะนี้ เขาได้รับความไว้วางใจจากชาวบ้านให้เป็นสมาชิกสภาจังหวัด

สมจิต สงวนสุข ถ้าจะเรียกเขาอย่างทหารกองหนุนก็ต้องใส่ยศจ่าเอกนำหน้าเข้าไปด้วย จากบ้านตำบลโพนางดำ อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท เขาไปรับราชการ ในกรมแพทย์ทหารเรือจนได้ยศจ่าเอก จึงลาออกจากราชการ มาตั้งร้านขายยาอยู่ในตลาดโพนางดำ กิจการเจริญก้าวหน้าตามลำดับ ทั้ง ๆ ที่เขาค้าขายแบบ “แจกมั่ง-ขายมั่ง” ในขณะเดียวกันทางการก็ตั้งให้เป็นแพทย์ประจำตำบล และมีหน้าที่เพื่อการกุศลและการศึกษาอื่น ๆ อีกคือ เป็นกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน ผู้จัดการและผู้อุปถัมภ์ ร.ร.วัดตะกู “สมจิต-รัชนีอุปถัมภ์” และ ร.ร.ราษฎร์บำรุง

เขาเป็นผู้จัดการติดต่อเอาไฟฟ้า เข้าไปใช้ในเขตอำเภอสรรพยา ระยะทาง 12 กม. ใช้เงินแสนกว่าบาท โดยไม่ต้องเสียงบประมาณแผ่นดิน บริจาคเงินสดประมาณสองแสนบาทบำรุงถนนหนทางและวัด ผลของการทำดีเพื่อท้องถิ่นนี้ทำให้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ เหรียญเงินมงกุฎไทย โล่ทองคำ และเข็มเกียรติยศ

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัดที่ผ่านมานี้ ชาวสรรพยาได้เลือกเขาเข้าเป็นสมาชิกสภาจังหวัดชัยนาท ด้วยคะแนนที่น่าภูมิใจ เขาพูดถึงตำแหน่งสมาชิกสภาจังหวัดว่า "แม้เป็น สจ. ไม่มีเงินเดือน แต่เมื่อเราสมัครเข้ามารับใช้ประชาชนแล้ว อันใดที่เป็นความเจริญของท้องถิ่น ก็ต้องพยายามทำให้สำเร็จ มิใช่แต่เพียงวางโครงการและแผนงานสร้างขึ้นมาด้วยน้ำลายเท่านั้น แต่จะต้องทำด้วยความมุ่งหมาย ที่จะให้สำเร็จด้วยความเสียสละด้วย"

จากหนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 8 พฤษภาคม พ.ศ. 2518
ในคอลัมน์ ชุมทางบุคคล

อาลัย

ข้าพเจ้ารู้สึกเสียใจและอาลัยต่อการจากไป อย่างไม่มีวันกลับของพี่สมจิต สงวนสุข ผู้เป็นสามี คู่ชีวิต 38 ปี ที่ได้อยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา

พี่จิตได้ใช้ความรู้ที่เรียนมาจากกรมแพทย์ทหารเรือ มาประกอบอาชีพประจำร้านขายยา "สงวนสุขโอสถ" ที่ตลาดโพนางดำ ตลอดเวลาที่ได้อยู่ใกล้ชิดกัน ได้เห็นความเพียรมานะ ความขยันประกอบกิจการงานต่างๆ ทั้งอาชีพส่วนตัวและงานส่วนรวมไม่เคยย่อท้อ ต่อความเหน็ดเหนื่อย ชอบการบุญการกุศล ทั้งยังเสียสละเงินบางส่วนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ โดยไม่หวังผลตอบแทนแต่อย่างไร ทำให้เป็นที่รักใคร่ของคนทั่วไปได้รับเลือกให้เป็นกรรมการต่างๆ และรวมทั้งเป็นสมาชิกสภาจังหวัด ถึงสมัยที่ 2 จึงลาออกด้วยเหตุผลบางประการ ได้มาอยู่ทำธุรกิจกับลูกๆ ที่กรุงเทพฯ ณ ที่อยู่ปัจจุบัน ลาดพร้าว 101 จนถึง พ.ศ. 2535 ไม่สบายมีไข้รู้สึกเจ็บชายโครง ไปพบแพทย์ตรวจเอ็กซเรย์ และเจาะเนื้อที่ตับไปตรวจเช็คผลปรากฏเป็นมะเร็งตับ คุณหมอบอกพวกเราว่า คุณพ่อจะอยู่ได้ไม่เกิน 4 เดือน ข้าพเจ้ากับลูกๆ ตกใจมาก หมอไม่อยากให้พี่จิตรับรู้ เพราะเกรงจะทรุดหนัก แต่เราก็ไม่สามารถจะปิดบังไว้ได้ ตัดสินใจบอกให้รู้ พี่จิตทำใจได้ ไม่แสดงอาการตกใจเสียใจ แต่อย่างไรเข้มแข็งมาก

ต่อสู้กับโรคร้ายด้วยการรักษาพบหมอเป็นประจำ และทานยาบำรุงพร้อมทั้งนั่งสมาธิ อาจารย์และหมอทุกคนเตือนไม่ให้ทำงานให้พักผ่อนมากๆ พี่จิตอดไม่ได้ทำโน่นทำนี่ เจ็บก็หยุดหายก็เผลอทำอีก อดทนมาก ทำให้ข้าพเจ้าตระหนักดีว่าสักวันหนึ่งจะต้องจากไป พี่จิตยังปลอบใจว่า อย่าคิดมากเลยเกิด~แก่~เจ็บ~ตาย เป็นของธรรมดา ป๋านี้เกิดแล้ว แก่แล้ว เจ็บแล้วยังเหลือตาย และแล้ววันนั้นก็มาถึง

38 ปี ผ่านไปเหมือนฝัน ได้จากไป เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 38 ยังความเศร้าสลด และอาลัย ของข้าพเจ้า และลูกหลานอย่างที่สุด ตราบเท่าทุกวันนี้ อย่างไม่ลืม

ขอความดี และผลบุญที่พี่จิต ได้สร้างสม และปฏิบัติมาขอผลบุญอันบริสุทธิ์เท่านั้น ได้โปรดส่งผลให้พี่สมจิต ได้สถิตในทิพยวิมาน ประสบแต่ความสุขในสัมปรายภพเถิด

รัชนี สงวนสุข

อาลัยคุณพ่อ

พรหฺมาติ มาตาปิตโร ปุพฺพาจริยาติ วุจฺจเร
อาหุเนยฺยา จ ปุตฺตานํ ปชาย อนุกมฺปกา
มารดาบิดา ท่านว่าเป็นพรหม เป็นบุรพาจารย์
เป็นที่นับถือของบุตร และเป็นผู้อนุเคราะห์บุตร

นายสมจิต สงวนสุข บิดาของลูกๆ เมื่อสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านมีแต่ให้กับให้ ท่านให้กำลังใจลูกๆ ทุกคนในการศึกษาหาความรู้ ในการทำงาน และท่านคอยแนะนำสั่งสอนอยู่อย่างสม่ำเสมอ ท่านเป็นเหมือนเกราะเพชร คอยป้องกันลูกๆ ไม่ให้ตกไปสู่ความชั่ว ท่านเปรียบเสมือนพระพรหมของบุตร ท่านเปรียบเสมือนอาจารย์คนแรกของบุตร ท่านเป็นที่เคารพรักของบุตรทุกคน สมดั่งพระพุทธศาสนสุภาษิตที่ยกมากล่าวข้างต้น

แม้เมื่อท่านสิ้นชีวิตไปแล้วร่างกายสังขารเหี่ยวแห้งไปตามสภาวะปัจจัยของโลก ลูกๆ ทุกคนก็อดไม่ได้ที่จะเศร้าโศกเสียใจต่อการจากไปของท่าน ตลอดจนญาติมิตรทุกๆ คน ที่ได้พบปะวิสสาสะสนทนากับท่าน ก็จะรู้สึกโศกเศร้าเสียใจต่อการสูญเสียท่านไป แต่คุณงามความดีที่ท่านได้สร้างสมไว้ในสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ จะยังคงปรากฏอยู่ชั่วลูกชั่วหลานตราบนานเท่านาน เปรียบเสมือนแสงแห่งพระธรรมที่ชี้นำชีวิตให้เจริญก้าวหน้า

ขอแสดงความเคารพคารวะบิดา ผู้ล่วงลับไปแล้วอย่างสูงสุด
นายกัตตพัฒน์ (เสนีย์) สงวนสุข

อาลัยป๋า

23 กุมภาพันธ์ 2538 เป็นวันที่ป๋าได้จากแม่และลูกๆ ไป ความรู้สึกของนพ บรรยายไม่ถูกเลยว่าเป็นอย่างไร ความเสียใจ~อาลัย ระคนกับความโกรธ และเจ็บใจตนเอง เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน ไม่เชื่อเลยว่าป๋าตายแล้วจวบจนทุกวันนี้

สมัยที่นพยังเด็กตั้งแต่จำความได้ จนถึงเรียนหนังสือ ป.1 ที่โรงเรียนในตลาดโพนางดำ นพยังไม่ค่อยเข้าใจอะไรนัก รู้เห็นอยู่บ่อยๆ ว่า ป๋างานยุ่งมาก มีคนมาหาตลอดเวลา ให้ช่วยโน่น ช่วยนี่ตลอด ใครเจ็บป่วยก็มาตามไปรักษา มีอยู่ครั้งหนึ่งป๋าเล่าให้ฟังว่าทางราชการจะทำถนนไปบ่อนเบี้ย แต่ชาวบ้านไม่ยอมให้ผ่านทาง นายอำเภอต้องมาตามป๋าให้ช่วยพูดกับชาวบ้าน จึงได้สำเร็จ เห็นเป็นทางเกิดขึ้นจนทุกวันนี้

มีอยู่ครั้งหนึ่ง ที่บ้านในตลาดโพนางดำ ป๋าออกไปธุระกับพวกข้าราชการ มีนายอำเภอและพวกอีกหลายคน พวกเราทุกคนคอยป๋ากลับ นั่งดูทีวีที่ชั้นล่าง จนเวลาประมาณ 24.00 น. ทีวีหมดรายการ น้อง 2 คน นอนหลับ นพกับพี่ชายเดินขึ้นชั้นบนจะไปนอนก่อน แต่เมื่อขึ้นชั้นบนก็ได้พบเห็นกับเหตุการณ์ประหลาด คือเห็นดวงแก้วกลมใส เส้นผ่าศูนย์กลางขนาด 5-6 นิ้ว ลอยลงมาจากเพดาน แล้วมาหยุดที่หน้าพระแก้วจำลองเล็กๆ 7 องค์ (7 สี) เห็นพระแก้วทั้ง 7 องค์ กระดกตัวไปข้างหน้า เหมือนทำความเคารพต่อลูกแก้วนั้น แล้วลูกแก้วก็ค่อยๆ ลอยไปอยู่หน้าพระพุทธรูปเชียงแสนองค์ใหญ่ และหายเข้าไปในพระเชียงแสนองค์นี้ นพกับพี่วิ่งหนีลงชั้นล่าง รู้สึกกลัว แต่รู้ได้ว่าป๋ากลับจากธุระแล้ว มีความเข้าใจว่าลูกแก้วดวงนี้ คงเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์สักอย่าง ที่ไปพร้อมป๋า

และกลับพร้อมป๋า เพื่อคุ้มครองป๋า หลังจากลงมาข้างล่างแล้ว สักครู่ป๋าก็เดินเข้ามา

หลังจากจบ ป.1 ป๋าส่งลูกๆ มาเรียนที่กรุงเทพฯ นพเข้าโรงเรียนบูรณวิทย์ เป็นโรงเรียนประจำ อยู่ตั้งแต่ ป.2~ป.7 จำได้ว่าคิดถึงป๋า~แม่ บ่อยเหลือเกิน รอคอยวันที่ป๋าจะมาเยี่ยม มารับกลับบ้าน มีอยู่ครั้งหนึ่งป๋าขับรถจิ๊ป มาส่งที่โรงเรียนตอนเย็น วันรุ่งขึ้นจะเป็นวันเปิดเทอมวันแรก พอส่งเสร็จนพไม่ยอมให้ป๋ากลับวิ่งตามรถป๋า จนอาจารย์ที่คุมต้องช่วยกันจับตัวไว้ และรีบปิดประตูโรงเรียนโดยเร็ว จำติดตาได้ว่าป๋าหันกลับมาดูด้วยท่าทีอันลังเล จนอาจารย์ที่จับนพไว้ ตะโกนให้ป๋ารีบๆ ไป ป๋าขับรถจนถึงสิงห์บุรี อุบัติเหตุก็เกิดขึ้น ป๋าบอกว่า ป๋าใจลอยคิดถึงภาพที่นพร้องไห้วิ่งไล่ตาม จนมองไม่เห็นว่าเป็นทางโค้ง รถป๋าวิ่งแหกโค้งตกถนนจมน้ำในคลองชลประทาน ป๋านอนเจ็บขาหักอยู่นานนานจนถึงวันปิดเทอมเล็กอีกครั้ง ป๋ามารับไม่ได้เพราะยังเดินกะเผลกอยู่เลย ต้องให้อาอรุณ มารับแทน

ป๋าสอนให้ตั้งใจเรียนนพก็ตั้งใจเรียนจากที่มาจากบ้านนอกไม่รู้หนังสือเลย ต้องปรับตัวเองจนสอบได้ที่ 1 ตอนสอบไล่ ป.7 ใช้ข้อสอบของกระทรวง สอบเหมือนกันทั้งจังหวัดธนบุรี นพสอบได้ที่ 1 ของทุกโรงเรียนได้ที่ 1 ของฝั่งธนบุรี ป๋าภูมิใจมาก จำได้ว่าวันที่สอบเข้าโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ป๋ามาส่งและคอยแอบดูตอนสอบ ป๋าบอกว่าคงจะแย่เพราะนพนั่งส่ายขาตลอดเวลา ทำข้อสอบไม่ได้กระมัง นพบอกป๋าว่าข้อสอบไม่ยากพอทำได้ และเมื่อถึงวันฟังผล นพรู้สึกเฉยๆ ไม่รู้หรอกว่ามีความสำคัญอย่างไร สิ่งที่ได้เห็นคือป๋าพยายามสอดแทรกตัวเข้าไปดูผลสอบ แย่งกับเด็ก และผู้ปกครองคนอื่นๆ จนเห็นชื่อนพติดห้อง 14 (ม.ศ. 1 มี 14 ห้อง) ป๋าดีใจมาก มากกว่านพมาก และยังวันมอบตัวแล้วป๋าเพิ่งรู้ว่าห้อง 14 คือห้องคิง(KING) ป๋าดีใจมาก และนพก็ภูมิใจ เพราะเห็นป๋าพอใจและเป็นสุข

ป้าตามใจลูกๆ เสมอ ทุ่มเทให้กับลูกมากทำทุกอย่างเพื่อลูกๆ อย่างเช่น ซื้อที่ดิน ปลูกบ้านให้ลูกๆ ได้อยู่กันอย่างสุขสบาย ต้องการสิ่งใดไม่เคยปฏิเสธ ใจอ่อนกับลูกเสมอ จนบางครั้งทำให้ลูกเสียคน

ครอบครัวของป้า เป็นครอบครัวใหญ่ มีลูก~หลานมาก จะไปไหนก็ไปด้วยกันหมด เที่ยวที่ไหนก็ไปพร้อมๆ กัน ป้าชอบทำบุญมาก ถ้าจะไปวัดหรือทำบุญช่วยใครที่ไหนไม่เคยปฏิเสธ ครอบครัวลูก~หลานป้า เป็นครอบครัวที่อบอุ่นมาก

ป้าคิดอยู่เสมอที่จะทำบุญช่วยเหลือคนที่เห็นได้ คือความเป็นผู้เกรงใจคน ความอ่อนน้อม สุภาพ ถ่อมตน ป้าให้ความสำคัญต่อผู้อื่นตลอดเวลา ต้องการจะบำรุงพระพุทธศาสนา สร้างสถานปฏิบัติธรรม อยากปลูกต้นสักทองที่วัดระนาม อยากสร้างเจดีย์บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ และอีกหลายๆ อย่างที่ป้าอยากทำแต่ป้ามาป่วย และเสียชีวิตก่อนที่จะทำทุกอย่างที่ต้องการได้ทัน

จำได้ว่าพาป้าไปตรวจร่างกายที่โรงพยาบาลสยาม เมื่อ พ.ศ. 2532 หมอสงสัยว่าเป็นไวรัสตับอักเสบ ขอให้มาตรวจเช็คให้ละเอียด ด้วยความไม่กลัวและไม่ใส่ใจ ป้ายังคงดื่มเหล้าและทำงานขยันเหมือนเดิมทุกอย่าง ไม่เคยอยู่เฉยๆ เลย ป้าเป็นคนที่ขยันจริงๆ ใช้ใครก็ไม่ทันใจจะต้องลงมือทำเองเสมอถึงจะพอใจ จนมาปี พ.ศ. 2535 ประมาณเดือนมีนาคม ตับป้าบวมมาก จนน่าตกใจจึงพาไปหาหมอ หมอเจาะเนื้อที่ตับไปตรวจ และให้ไปเอ็กซเรย์ ที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ ผลออกมาว่าป้าเป็นมะเร็งที่ตับ ขนาด 7.5 ซ.ม. จากนั้นมาป้าก็เลิกดื่มเหล้า และการปฏิบัติธรรมก็เริ่มเกิดขึ้นอย่างจริงจัง ทุกอย่างเป็นไปตามที่เราหวัง การขยายตัวของเนื้อร้ายหยุดลง และทำท่าจะฝ่อลงไปเรื่อยๆ สุขภาพของป้าดีเหมือนเดิม นพได้แต่ภาวนาทุกครั้ง ทุกวันที่ปฏิบัติธรรม พาป้า~แม่ และน้องไปปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ ทั้งที่บ้านเอง และสถานปฏิบัติธรรม ทุกคนมีความสุขใจ พอใจ และซึ้งใจต่อผลของการ

ปฏิบัติธรรมได้อย่างแท้จริง นพพาป๋าไปตรวจร่างกายเป็นระยะๆ ทุกอย่างเป็นไปตามที่ท่านอาจารย์ช่วยและหวัง แต่ป๋าก็ยังทำงานตามใจตัวเองตลอด ความขยันและเผลอออกแรงมากๆ ทำให้ตับของป๋าบวมออกมาจนสามารถลูบคลำได้ ครั้งแล้วครั้งเล่าเป็นสิบๆ ครั้ง จนนพและทุกคนโกรธป๋ามาก ห้ามไม่ฟังจนครั้งสุดท้าย ป๋าใช้ม้อนตีเหล็กสกัด สกัดปูนหน้าบ้านและยกประตูเหล็กหน้าบ้าน จนวันรุ่งขึ้นตับบวมมาก และไม่ยอมยุบเป็นปกติ เหมือนทุกครั้งที่ผ่านมา จากวันนั้นมาร่างกายของป๋าก็ไม่ฟื้นอีกเลย

นพพยายามเหลือเกินที่จะปฏิบัติธรรมให้มากที่สุด และอธิษฐานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ต่อเจ้าคุณพ่อหลวงพ่อวัดปากน้ำ ขอโอกาสให้อีกสักครั้งหลังจากที่ขอมาแล้วหลายครั้ง

ป๋าเหนื่อยมาตลอด ป๋าให้มาตลอด ป๋ายังไม่สมควรที่จะตาย นพยังทำให้ป๋าสุขสบายไม่ได้เลย ป๋าตายไม่ได้ จะต้องเอาชนะให้ได้ ความรู้สึกของนพเวลานั้นไม่เอาอะไรเลยต้องการช่วยป๋าอย่างเดียวเท่านั้นจะสูญเสียอะไรก็ยอม ขอให้ป๋าหายเถอะครับ

สิ้นหวัง~เสียใจ~โกรธ ที่ป๋าไม่ระวังตัวไม่รักตัวเอง นพพูดกับป๋าว่าถ้านพเป็นตับของป๋านพก็คงจะโบกมืออำลาเหมือนกัน หรือพูดว่า ป๋าสงสารตับบ้างเถอะ ทุกคนรักป๋ามากนะ

โอกาสหมดไปแล้ว เมื่อครั้งที่แล้วความสูญเสียเกิดขึ้น ความรู้สึกที่บรรยายไม่ถูกจริงๆ ว่าเป็นอย่างไร รู้ๆ อยู่ว่าทุกคนต้องตาย แต่ป๋ายังไม่ถึงเวลาที่จะจากไป นพพยายามอ้อนวอน และปลอบใจตัวเองว่า ป๋าถูกทำโทษเพราะความถือดี และรั้นเท่านั้นเดี๋ยวก็หายเป็นปกติ พยายามหลอกตัวเองว่าป๋าไม่เป็นไร แต่ครั้งนี้ไม่ใช่ ป๋าจากไปแล้ว

ตลอดเวลา 3 วัน ที่ป๋าอยู่ห้อง ไอ.ซี.ยู. ร.พ. ลาดพร้าว นพรู้สึกทรมานใจมาก ถามตัวเองว่าทำไมป๋าต้องเป็นอย่างนี้ มีทั้งสายอ๊อกซิเจน

สายถุงลมที่แหย่เข้าทางปาก เพื่อเป่าลูกโป่งในกระเพาะอาหารไม่ให้เลือดออก ดูแล้วทรมาน ทุรน ทุราย จริงๆ ทำไมสภาพอย่างนี้ต้องเกิดกับป๋า ทำไมคนเลวๆ มากมาย ที่สมควรจะทรมาน แต่ไม่ทรมาน นพรู้สึกสับสนมาก เกิดอะไรขึ้น อะไรคือบุญ อะไรคือบาป สิ่งใดจะเป็นที่พึ่งที่แท้จริงของมนุษย์ได้ ทำอย่างไร ถึงจะกำหนดความเป็นไปของตนเองได้ และจะแน่ใจได้อย่างไรว่า สิ่งต่างๆ ที่เราไม่ปรารถนาจะไม่เกิดขึ้นกับเรา นพรู้สึกสับสนจริงๆ หลังจากกลับจาก โรงพยาบาลแล้ว นพจะยืนดูโรงพยาบาลจากหน้าต่างห้องนอนตอนดึกๆ ยก มือไหว้ไปทางนั้น ขอให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองป๋า ขอให้ช่วยขจัดความเจ็บปวด ความทุรนทุรายออกไป คิดว่าป๋าคงนอนไม่หลับ คงกระสับกระส่ายและ ว้าเหว่ในใจนพนั้น ยังมีความหวัง หวังต่อความปาฏิหาริย์ แต่แล้วไม่มีความ สูญเสียใดในชีวิตนพ จะยิ่งใหญ่เท่านี้อีกแล้ว

ทุกวันนี้ นพมีลูก 3 คน ความรักที่นพมีต่อลูกทั้ง 3 รวมกันยังไม่เท่า ความรักที่ป๋ามีต่อลูก 1 คน ป๋าเป็นพ่อที่ประเสริฐแท้ บุญคุณของป๋าต่อลูกๆ ยิ่งใหญ่เหลือเกิน ไม่ว่าลูกคนไหนอยากได้อะไร ถ้าไม่เกินความสามารถของ ป๋า ป๋าจะให้หมด ทุ่มเทชีวิตจิตใจเพื่อลูกๆ ตลอดเวลาไม่เคยดุด่า เฆี่ยนตีให้ ลูกเสียใจ นพยังไม่เคยเห็นพ่อคนใด อาทรต่อลูกเท่าป๋าเลย

ชาตินี้นพภูมิใจและโชคดีที่เกิดเป็นลูกป๋า เพราะจะหาพ่อที่ดีอย่างป๋า คงจะยาก แม้วันเวลาผ่านไปนานเท่าใดก็ตาม ป๋ายังอยู่ในใจของนพตลอด ไม่ว่าจะเป็นอิริยาบถไหนของป๋า นพจำได้ติดตา ป๋าครับอย่ากังวล ห่วงใยใคร อีกเลย พักผ่อนหลับให้สบายสมกับความเหน็ดเหนื่อยที่ป๋าได้ทำให้กับลูกๆ และสังคมมาตลอด ชาติหน้าขอเกิดเป็นลูกป๋าได้รับใช้ได้ตอบแทนคุณ และขอ ให้ดวงวิญญาณของป๋า จงสู่สรวงสวรรค์ได้มีโอกาสปฏิบัติธรรมตลอดทุก ภพทุกชาติไป

นพลูกป๋า

แด่ป๋า...วีระบุรุษของลูก

ผมเป็นบุตรชายคนที่ 3 ของป๋า ตั้งแต่จำความได้มีความประทับใจในตัวป๋ามาก ป๋าเป็นวีระบุรุษของลูกทุกๆ คน สมัยที่ผมอายุประมาณ 7 ขวบ ต้องเข้ามาเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ โดยอยู่โรงเรียนประจำพร้อมกับพี่ชายอีก 2 คน ป๋าต้องขับรถจากชัยนาทมาเยี่ยมผมและพี่ชายเป็นประจำ ถนนสมัยก่อนยังเป็นลูกรังช่วงอยุธยามีการจี้ปล้นกันมากตอนกลางคืน ป๋าต้องขับรถผ่านเส้นทางนี้ ป๋าต้องเอาปืนวางไว้บนตักเตรียมพร้อมเสมอ พวกเราก็ช่วยกันลุ้นอย่าให้มีเหตุร้ายเกิดขึ้นโชคดีที่พวกเรารอดมาได้ทุกครั้ง ถึงกระนั้นป๋าก็ไม่ลดความพยายามยังคงมารับมาส่งและเยี่ยมพวกเราอย่างสม่ำเสมอ

ป๋าสอนอะไรไว้หลายอย่าง ที่สำคัญต้องอดทนเข้มแข็ง ก็เพราะป๋าที่คอยให้กำลังใจ ดูแลผมเมื่อตอนที่ผมป่วยหนัก จนผมผ่านช่วงวิกฤตมาได้

ช่วงระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535-2537 ป๋าป่วยเป็นมะเร็งที่ตับพวกเราคอยดูแลเอาใจใส่ตลอดเวลา ตอนเช้าและเย็นป๋าจะนั่งสมาธิครั้งละ 45 นาที เป็นประจำ จิตใจที่เข้มแข็งบวกกับความเป็นลูกผู้ชายป๋าไม่เคยแสดงอาการวิตกกังวลหรือซึมเศร้าให้พวกเราเห็น ตรงกันข้ามป๋ายังคงมีอารมณ์แจ่มใสพูดคุยกับพวกเราและญาติๆ ตามปกติเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

ป๋าและพวกเราจะนั่งสมาธิกันทุกวัน พวกเรามีความเชื่อว่าการนั่งสมาธิจะให้ผลบุญมหาศาล จะได้ผลบุญอันบริสุทธิ์ ยิ่งกว่าการทำบุญด้วยวิธีอื่นใดและผลบุญอันบริสุทธิ์นี้คงจะช่วยให้ป๋ามีชีวิตยืนยาวอีกต่อไป แล้วผลบุญก็ส่งผลจริงๆ ป๋ายังคงมีชีวิตเหมือนคนปกติได้นานถึง 3 ปี

จนกระทั่งต้นปี 2538 ป๋ามีอาการทรุดลง ได้ไปเจาะเอาน้ำในท้องออกที่สถาบันมะเร็งแห่งชาติ คุณหมอยังไม่เชื่อเลยว่าป๋าเป็นมะเร็ง ปกติคนที่เป็นมะเร็งที่ตับมีขนาดแค่ 1 ซม. จะอยู่ได้แค่ 3-4 สัปดาห์ เท่านั้น แต่นี่ป๋ามีขนาดตั้ง 10 ซม.

คุณหมอขอให้ X-RAY คอมพิวเตอร์ใหม่ ผลปรากฏออกมาแน่ชัดว่ามะเร็ง หลังกลับจากสถาบันฯ มาอยู่บ้านอาการยังไม่ดีขึ้น พวกเราได้เชิญคุณหมอที่เชี่ยวชาญทางตับจาก ร.พ.ลาดพร้าว มาตรวจป้าที่บ้านเป็นระยะๆ ห้องของป้าจะมีเตียงนอนคนไข้-โต๊ะอาหาร-เก้าอี้นั่งด้วย เหมือนของโรงพยาบาลทุกอย่าง และวันที่พวกเราไม่คาดฝันก็มาถึง 20 ก.พ. 2538 เวลาประมาณ 15.45 น. ป้าได้อาเจียนออกเป็นเลือด พวกเราตกใจร้องไห้กันใหญ่ทำอะไรไม่ถูก ผมเข้าไปประคองกอดป้าไว้ แต่ป้ากลับมีสติสัมปชัญญะดีกว่าพวกเราป้าพูดว่า "ไม่เป็นไรหรอก" แสดงถึงจิตใจที่เข้มแข็ง และความเป็นยอดนักสู้ของป้า และนั่นก็เป็นคำพูดครั้งสุดท้ายของป้า

ตลอดชีวิตของป้า ป้ามีแต่ให้กับให้ ป้าเป็นคนมีอัธยาศัยดี มีความเมตตาอารี เป็นผู้นำครอบครัวที่ดี ให้การอุปการะเลี้ยงดูลูกๆ อย่างดี ด้วยบุญกุศลที่ป้าสร้างไว้ ขอให้ดวงวิญญาณของป้าสถิตย์อยู่บนสรวงสวรรค์ในสัมปรายภพ ป้ายังคงอยู่ในดวงใจและเป็นวีระบุรุษของลูกๆ ตราบชั่วนิรันดร์

รักป้า

นิพนธ์

23 กุมภาพันธ์ 2538 เวลา 10.10 น.

เป็นวันและเวลาที่ลูกๆ ทุกคนและแม่ เศร้าเสียใจที่สุดในชีวิต ลูกยังจำได้ไม่ลืม วันที่ 20 ก.พ. เป็นวันสุดท้ายที่ป๋าได้อยู่ที่บ้าน ตอนเช้าตื่นขึ้นมาป๋าบ่นอยากกินต้มถั่วเขียวทุกคนดีใจ เพราะป๋าทานอาหารไม่ได้มาหลายวันแล้ว แม่รีบทำให้ โดยที่ไม่มีใครรู้เลยว่าอาหารมื้อนั้นจะเป็นมื้อสุดท้ายของป๋า หลังจากทานได้สักพักป๋าบ่นคลื่นไส้ และได้อาเจียนออกมาเป็นเลือด พวกเราตกใจมาก รีบนำป๋าส่งโรงพยาบาลลาดพร้าว แพทย์บอกว่าหลอดอาหารแตก 3 วันที่ป๋าต้องอยู่ในห้อง ไอ.ซี.ยู พวกเราทุกคนทุกข์ทรมานใจมาก

เช้าของวันที่ 23 พยาบาลโทรตามพวกเราให้มาโรงพยาบาลด่วน พอพวกเราไปถึงท่านก็ไม่รู้สึกตัวเสียแล้ว ท่านจากพวกเราไปแล้ว

ลูกจำได้ไม่ลืม ป๋ารักลูก ห่วงลูก ตามใจลูก และต้องเหน็ดเหนื่อยกับงานทุกด้าน เพื่ออนาคตป๋าให้ทุกสิ่งกับลูก ต่อแต่นี้ไปพวกเราไม่มีป๋าอีกแล้ว

ป๋าจ๋า พวกเราภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นลูกป๋าจ๊ะ ขอให้ดวงวิญญาณของป๋าไปสู่สุคติภูมิ

รักป๋า

มล.

มนุษย์มีวิธีการพึ่งตนเองได้อย่างไร

โดย

คณะผู้ปฏิบัติธรรม จนฺทสโร

หากจะพิจารณาถึงชีวิตของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เรารู้จักและสนิทสนมคุ้นเคยด้วยแล้ว คงไม่มีใครกล้าปฏิเสธได้ว่า ถึงแม้ชีวิตของบุคคลนั้นจะเพียบพร้อมด้วยทรัพย์สินเงินทอง และสมบูรณ์พูนสุขด้วยลาภ ยศศักดิ์ เกียรติ สรรเสริญสูงส่งมากเพียงไหนก็ตาม ชีวิตของบุคคลนั้นก็ย่อมหนีไม่พ้นการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เฉกเช่นเดียวกับชีวิตของบุคคลอื่น ๆ ที่ประสบกับความยากจนมาโดยตลอด ปราศจากแม้กระทั่งปัจจัยขั้นพื้นฐานอันมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ซึ่งเมื่อถึงวาระสุดท้ายของชีวิตแล้ว ไม่มีชีวิตใดสามารถนำทรัพย์สมบัติอันมากมายเหล่านั้นติดตัวไปได้เลยแม้แต่น้อย มีเพียงความดีและความชั่ว หรือบุญและบาปที่ได้สร้างไว้เท่านั้นที่ถือเป็นเสบียงคอยติดตามส่งผลในชาติต่อ ๆ ไป

ลักษณะเช่นที่กล่าวมานี้ เป็นความจริงอย่างง่าย ๆ ที่บุคคลโดยทั่วไป ยอมรับและเข้าใจมาโดยตลอดแล้ว แต่หากพิจารณาลึกลงไปในรายละเอียดมากยิ่ง ๆ ขึ้นไป ความเข้าใจของบุคคลโดยทั่วไป ก็ย่อมมีขีดจำกัดซึ่งต้องแตกต่างกันออกไปอย่างแน่นอนตามระดับของความสามารถ และประสบการณ์ชีวิตที่มีความหลากหลายต่าง ๆ กันแต่อย่างน้อยที่สุด บุคคลโดยทั่วไปย่อมพบว่าชีวิตของตนเองได้สร้างกรรมที่มีทั้งดีทั้งชั่ว มีสุขและทุกข์คละเคล้าปะปนกันอยู่เสมอ มากบ้าง น้อยบ้าง แต่ที่สำคัญที่สุด ในช่วงเวลาที่ตนเองกำลังมีความสุข สมหวังในสิ่งต่าง ๆ ตามที่ต้องการนั้นกลับปล่อยเวลาให้ผ่านเลยหมด ไปด้วยความประมาทและมัวเมาในลาภ ยศ เกียรติ สรรเสริญเหล่านั้นครั้นเมื่อมีความทุกข์ ความเดือดร้อนอย่างหนึ่งอย่างใดเกิดขึ้น ชีวิตของตนเองจึงต้องตกอยู่ในความหวาดกลัวเพราะไม่เคยมีการเตรียม

ใจมาก่อน ส่งผลให้ไม่สามารถรับมือเพื่อแก้ไขเหตุการณ์ให้ได้ทันเวลากับปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าถ้าบุคคลหนึ่งบุคคลใดประสบกับความทุกข์ ความเดือดร้อนไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบใด บุคคลเหล่านั้นจะมีความเข้าใจอย่างถูกต้องได้หรือไม่ว่าสาเหตุที่แท้จริงนั้นคืออะไร ใครเป็นผู้กำหนด และควรทำอย่างไรเพื่อแก้ไขให้ความทุกข์ที่เกิดขึ้นนั้นบรรเทาเบาบางลงจนถึงขั้นหมดไปได้ ตลอดจนจะมีสิ่งใดเป็นหลักประกันให้มั่นใจได้ว่า ชีวิตของตนเองในอนาคตภายภาคหน้าจะไม่ประสบกับความทุกข์ ความเดือดร้อนใด ๆ ได้อีก

ดังนั้น ถ้าบุคคลโดยทั่วไปได้ตระหนักถึงภัยพิบัติต่าง ๆ ที่กำลังคืบคลานเข้าหาชีวิตของตนเอง โดยที่ตนเองไม่มีโอกาสล่วงรู้ได้เลยว่าจะเกิดขึ้นเมื่อไร รุนแรงแค่ไหนได้แล้ว จะมีบุคคลใดบ้างที่ยอมปล่อยชีวิตของตนเองให้ต้องเผชิญกับชะตากรรมอันแสนสาหัสและโหดร้ายนั้นได้ และหากจะถามบุคคลใด ๆ ที่กำลังประสบอยู่กับความทุกข์ ความเดือดร้อนอย่างถึงที่สุด ในขณะนี้ว่า บุคคลนั้นกำลังคิดอะไรอยู่ ซึ่งหมายถึงต้องการอะไรมากที่สุดเป็นอันดับแรก เชื่อได้ว่าคงมีเพียงคำตอบเดียวนั่นคือ จะให้ตนเองทำอย่างไรก็ได้เพื่อขอแลกเปลี่ยนกับความทุกข์ทรมานที่ตนเองกำลังประสบอยู่อย่างถึงที่สุดนี้ คำตอบเช่นนี้หลุดออกมาจากปากของบุคคลเป็นจำนวนมากมายที่ไม่ทราบว่า ชีวิตของตนเองควรฝากความหวังไว้กับสิ่งใด จึงจะถือได้ว่าเป็นที่พึ่งได้อย่างแท้จริง

แล้วอะไรล่ะ จะเป็นที่พึ่งได้อย่างแท้จริงและถูกต้องของบุคคลที่กำลังมีความต้องการให้ชีวิตของตนเองหลุดรอดออกมาจากห้วงทุกข์ได้อย่างปลอดภัย ถ้าไม่ใช่ศาสนาที่แท้จริงแล้วคงเป็นสิ่งอื่นไปไม่ได้อย่างแน่นอน เพราะมีเพียงศาสนาที่แท้จริงเท่านั้น ที่สอนให้มนุษย์ต้องรู้จักพึ่งตนเองแต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่ต้องไปฝากชีวิตหรือความหวังของตนเองไว้กับสิ่งเลื่อนลอยต่าง ๆ ซึ่งนอกจากทำให้ต้องเสียเวลาของชีวิตไปแล้ว ยังส่งผลให้ต้องสูญเสียทรัพย์สินเงินทอง ตลอดจนอาจกลายเป็นบุคคลที่มีความงมงายไร้เหตุผลไปได้ในที่สุดอีกด้วย ทั้งนี้ โอกาสที่

บุคคลโดยทั่วไปจะสามารถใช้ประโยชน์จากศาสนาที่แท้จริงนี้ให้เป็นที่พึ่งของตนเองได้มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความศรัทธาหรือความเชื่อถือที่ตนเองมีต่อตัวศาสนาด้วย ในกรณีเช่นนี้ อาจกลายเป็นปรากฏการณ์ที่มีชีวิตอยู่เหมือนกับไม่มีศาสนา ทั้ง ๆที่ตนเองก็ต้องเกี่ยวข้องและคลุกคลีอยู่กับเนื้อหาของศาสนานั้นในชีวิตประจำวันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อยู่แล้ว

ทำไมศาสนาที่แท้จริงจึงต้องการสอนให้มนุษย์รู้จักพึ่งตนเอง ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะการพึ่งตนเองถือเป็นวิธีการที่ให้ประโยชน์สุขสูงสุดในการนำพาชีวิตของตนเองให้ก้าวเดินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่จำเป็นต้องให้บุคคลอื่นมาลิขิตชีวิตของตนเองอีกต่อไป การพึ่งตนเองเช่นที่กล่าวมานี้จึงถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญยิ่งที่ศาสนาที่แท้จริงต้องการหยิบยื่นให้กับมวลมนุษย์ชาติ และต้องเป็นศาสนาเช่นนี้เท่านั้นจึงจะถือเป็นศาสนาสำหรับมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งปวง หรืออีกนัยหนึ่ง ตัวศาสนาแท้ ๆ นั้นมิใช่อยู่ที่ตัวบุคคล หรือสถานที่ใด ๆ ที่มีสิ่งก่อสร้างอันเลิศหรูเพื่อรองรับบุคคลที่ต้องการแสวงหา แต่แก่นแท้นั้น ๆ ก็คือการชี้นำให้มนุษย์รู้จักฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถในการควบคุมแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเองให้เกิดความสงบสุขในเบื้องต้น จนถึงระดับการเกิดปัญญาเพื่อหาทางดับทุกข์ให้กับชีวิตของตนเองในที่สุดนั่นเอง

เมื่อเป็นเช่นนี้ ย่อมเป็นสิ่งที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่งที่ศาสนาที่แท้จริงนี้มีอยู่แล้วในประเทศไทย ซึ่งก็คือพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่มีบทบาทมากที่สุดศาสนาหนึ่งของโลก บุคคลที่มีโอกาสได้พบพุทธศาสนาและเห็นถึงคุณค่าของพุทธศาสนา จึงถือเป็นบุคคลที่มีความโชคดีกว่าบุคคลที่ไม่มีโอกาสได้พบศาสนาที่แท้จริง และในความโชคดีนี้ จะมีบุคคลที่ได้ตระหนักถึงคุณค่าของพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาที่แท้จริงนี้ เป็นจำนวนมากน้อยเพียงใด และในจำนวนนี้จะมีสักกี่คนที่สามารถปฏิบัติตามคำสอนจนประสบความสำเร็จ นั่นคือ สามารถพึ่งตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพในยามที่ประสบกับภัยพิบัติในลักษณะต่าง ๆ

ทำไมมนุษย์จึงต้องการแสวงหาที่พึ่งให้กับตนเอง

สังคมมนุษย์ในปัจจุบันนี้ ที่แลดูวุ่นวายจนไม่มีความสงบสุขที่แท้จริง ตลอดจนมีแต่การแก่งแย่งชิงดีชิงกันและกัน จนเกิดความสับสนอยู่เนือง ๆ นั้น ก็เพราะเกิดจากสมาชิกในสังคมเกือบทุกระดับ มีการกระทำที่เบียดเบียนทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งถือเป็นอกุศลกรรมที่มีพื้นฐานมาจากอำนาจของกิเลส 3 ตระกูล คือ โลภะ โทสะ และโมหะ ที่ครอบงำมนุษย์มาโดยตลอดด้วยเวลาอันยาวนาน และสามารถผลักดันให้มนุษย์มีการแสดงออกด้วยลักษณะดังนี้

<u>โลภะ</u> ส่งผลให้เกิดความอยากได้ อยากมีในสิ่งที่ไม่ควรได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด

<u>โทสะ</u> ส่งผลให้มีความผูกโกรธพยาบาท คิดร้ายต่อบุคคลอื่น กระวนกระวายใจ ไม่เป็นสุข

<u>โมหะ</u> ส่งผลให้เกิดความหลงผิดโดยไม่มีขอบเขตที่แน่นอน

กิเลสทั้ง 3 ตระกูลนี้ เมื่อครอบงำจิตใจของมนุษย์มาด้วยเวลาที่ยาวนานเช่นนี้ ย่อมฝังรากหยั่งลึกลงในกาย วาจา ใจ จนมีลักษณะที่เรียกว่าเป็นอุปนิสัยได้ ซึ่งยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย และยิ่งเวลาผ่านไป ก็มีแต่จะทวีความรุนแรงให้มากและลึกลงไปในกิเลสแต่ละตระกูล

เมื่อมนุษย์ได้ผ่านเวลาต่าง ๆ ที่ตนเองได้เวียนว่ายตายเกิดมานับภพนับชาติไม่ถ้วนเช่นนี้ เพลิงแห่งโลภะ โทสะ และโมหะ ย่อมต้องได้เผาผลาญชีวิตของมวลมนุษย์ให้มอดไหม้ไปมาแล้วซ้ำไปซ้ำมาอยู่เช่นนี้ นับตั้งแต่อดีต จนมาถึงปัจจุบัน และถ้าไม่สามารถควบคุมเพลิงอันร้อนแรงนี้ให้ได้แล้ว ย่อมแน่นอนที่จะต้องมอดไหม้ไปตราบถึงอนาคต ลักษณะเช่นนี้ย่อมหมายถึง มนุษย์ทั้งหลายที่กำลังมีชีวิตอยู่ในปัจจุบันนี้ ล้วนเคยได้สร้างผลบาปอันเกิดจากกิเลสภายในใจของตนเองมาแล้วทั้งสิ้น ซึ่งจะเป็นผลบาปประเภทใด ลักษณะใดก็ตาม เมื่อเวลาผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ผลรวมของบาปทั้งหมดที่มนุษย์แต่ละบุคคลได้สร้างและกระทำไว้ ย่อมมีปริมาณรวมกันมากมายดุจดังน้ำในทะเลหรือมหาสมุทร แต่ในทางที่กลับกันผลรวมของบุญ

ทั้งหมดที่มนุษย์แต่ละบุคคลได้สร้างและกระทำไว้ อาจมีปริมาณเพียงแค่น้ำใน ห้วย หนอง คลอง บึงเท่านั้น ปริมาณซึ่งมีความแตกต่างกันระหว่างผลบุญและผลบาปที่มีอยู่อย่างชัดเจนนี้ ส่งผลให้ชีวิตของมนุษย์โดยทั่วไปต้องมีชีวิตตกอยู่ภายใต้ชะตากรรมที่คล้ายกัน นั่นคือ ประสบกับอุปสรรคชีวิตในหลาย ๆ ลักษณะ อันสามารถแบ่งออกอย่างกว้าง ๆ ได้ 5 ลักษณะ คือ

1. <u>**โรคภัยไข้เจ็บ**</u> มีผลให้ร่างกายเกิดการเจ็บป่วยด้วยโรคที่มีระดับความรุนแรงแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์ของบุคคลแต่ละบุคคล ทั้งนี้อาจส่งผลให้ร่างกายเสื่อมโทรมลงจนกระทั่งเสียชีวิตก็ได้

2. <u>**เหตุวิบัติ**</u> หรือ <u>**อุบัติภัย**</u> เกิดขึ้นได้ตลอดเวลากับบุคคลโดยทั่วไปที่ขาดความระมัดระวังในชีวิตประจำวัน โดยมีผลทำให้ร่างกายเกิดการบาดเจ็บ สูญเสียอวัยวะ หรือถึงขั้นต้องเสียชีวิตก็ได้เช่น อุบัติเหตุจากรถยนต์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการต้องสูญเสียทรัพย์สินเงินทองอีกด้วย

3. <u>**ภัยพิบัติ**</u> เกิดขึ้นในลักษณะที่เป็นความพินาศสูญเสียซึ่งครอบคลุมในวงกว้าง เช่น เพลิงไหม้ เครื่องบินตก รถไฟตกราง เป็นต้น โดยเกิดผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์พร้อม ๆ กันได้เป็นจำนวนมาก ๆ และส่งผลต่อเนื่องไปได้อย่างกว้างขวางในรูปของความกลัว หวาดผวา ขวัญเสีย กับชีวิตที่เกี่ยวข้องอยู่ในเหตุการณ์ไปได้แทบไม่มีที่สิ้นสุด การส่งผลของบาปในลักษณะนี้มักเกิดขึ้นได้บ่อย ๆ ในดินแดนต่าง ๆ ทั่วโลก ทำให้เกิดการตายหมู่พร้อม ๆ กันได้เป็นจำนวนหลายร้อยชีวิต ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเมื่อสร้างผลบาปไว้หนัก ๆ พร้อมกันในเวลาเดียวกัน วาระสุดท้ายของชีวิตจึงอยู่ในลักษณะของการตายหมู่ ตัวอย่างที่ชัดเจนมากที่สุดอย่างหนึ่งก็คือ การฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ในเทศกาลหรือประเพณีต่าง ๆ เช่น ตรุษจีน สารทจีนเป็นต้น

4. <u>**ภัยธรรมชาติ**</u> เกิดขึ้นได้จากความปรวนแปรของธรรมชาติที่มนุษย์ไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้าเพื่อหาวิธีการแก้ไข สิ่งเดียวที่มนุษย์สามารถทำได้นั่นคือ เตรียมตัวเพื่อหลบหลีกภัยที่กำลังคืบคลานเข้ามาหาชีวิตและทรัพย์สินของ

ตนเอง ภัยธรรมชาติที่มีความรุนแรงมากที่สุดคือสามารถทำลายชีวิตมนุษย์จากการเกิดแผ่นดินไหวในประเทศจีนได้ถึงมากกว่า 500,000 คน แต่ความเสียหายสูงสุดเกิดจากลมพายุแอนดรูที่พัดเข้าสู่ชายฝั่งฟลอริด้าของประเทศสหรัฐอเมริกามีมูลค่ามากกว่า 500,000 ล้านบาท ชีวิตและทรัพย์สินอันมากมายมหาศาลต้องสูญสิ้นไปก็เนื่องผลบาปหนัก ๆ ที่มนุษย์ได้สร้างและกระทำไว้ทั้งสิ้น ถ้าปราศจากผลบาปเหล่านี้แล้วไฉนเลยมนุษย์จะต้องพบกับความวิบัติและสูญเสียมากมายขนาดนี้

5. ภัยสงคราม เป็นความสูญเสียที่ยิ่งใหญ่มากที่สุดอีกอย่างหนึ่งของมวลมนุษย์ โดยนับตั้งแต่สงครามโลกทั้ง 2 ครั้งเป็นต้นมา โลกไม่เคยว่างเว้นจากภัยสงคราม เพราะความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์บ้าง ลัทธิทางศาสนาที่แตกต่างกันบ้าง ส่งผลให้ชีวิตและทรัพย์สินมากมายถูกทำลายไป ความเดือดร้อนและวุ่นวายเกิดขึ้นทั่วไปในดินแดนที่เกิดสงคราม ตลอดจนเกิดผลกระทบอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องไปแทบไม่มีที่สิ้นสุด ดังเช่น สงครามเวียตนาม สงครามเขมร เป็นต้นส่วนผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจย่อมมีมูลค่าที่ไม่อาจประเมินออกมาได้อย่างถูกต้องเช่นกัน โดยมีตัวอย่างที่ชัดเจนจากปัญหาสงครามอ่าวเปอร์เซียและสงครามตะวันออกกลาง

ภัยทั้ง 5 ลักษณะนี้ เป็นเพียงแนวทางในเบื้องต้นที่แสดงให้เห็นว่า มนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลายนั้น ต่างได้สร้างและสะสมผลบาปมาแล้วมากมาย ซ้ำไปซ้ำมา หลากหลายไปในรูปแบบต่าง ๆ จนยากที่จะสรุปได้ว่า การที่ชีวิตหนึ่งชีวิตใดได้รับผลบาปส่งมาในลักษณะแห่งภัยชนิดใด เป็นผลมาจากอกุศลกรรมอย่างนั้นอย่างนี้ เพราะการเวียนว่ายตายเกิดของมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลายนั้น ดำเนินมาด้วยเวลาที่ยาวนานเกินกว่าจะประมาณได้ว่านานเท่าใด ซึ่งอาจเปรียบเทียบตามคำสอนในพุทธศาสนาที่กล่าวไว้ว่า หากนำกระดูกของทุกชาติที่ผ่านมาทั้งหมดมากองรวมกัน ย่อมสูงดังภูเขา เวลาที่ยาวนานเช่นนี้ หากคำนวณด้วยระยะเวลาแล้วก็ย่อมหมายถึงเป็นกัปป์ ๆ เมื่อเป็นดังนี้ มนุษย์ย่อมได้สร้างผลบาปไว้มากมาย จนกระทั่งปรากฏเป็นผลออกมาในเบื้องต้นก็คือ *รูปสมบัติ* ซึ่งหมายถึงความอัปลักษณ์

ของรูปกายภายนอกเช่นสูง ต่ำ ดำ ขาว หรือแม้กระทั่งอาจเกิดเป็นบุคคลที่มีความพิการทางร่างกาย อันมีผลโดยตรงต่อการดำเนินชีวิตต่อไป รูปร่างหน้าตาจึงเป็นลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับผลบุญและผลบาปของบุคคลนั้น ๆ ด้วย ส่วน ทรัพย์สมบัติ ก็เป็นผลอีกลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้นมาจากอุปนิสัยของบุคคลนั้น ๆ ว่าเป็นมาอย่างไร ชีวิตในปัจจุบันอาจร่ำรวยด้วยทรัพย์สินเงินทอง หรืออัตคัดขัดสนยากจนข้นแค้น หรือไม่มั่งมีก็ตาม ล้วนเป็นผลสืบเนื่องมาจากผลบุญและผลบาปในอดีตอีกเช่นกัน สำหรับ คุณสมบัติ ก็เป็นผลมาจากอดีตของตนเองอีกเช่นกันว่าได้สร้างและสะสมบุญหรือบาปมาอย่างไร ความสามารถต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชาติปัจจุบันจึงย่อมสอดคล้องและมีสาเหตุที่มาตามเหตุและผลอย่างตรงไปตรงมา ทั้งรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ และคุณสมบัตินี้ สามารถสร้างขึ้นใหม่หรือมีการฝึกฝนเพิ่มเติมได้ในชาติปัจจุบัน แต่ผลบุญและผลบาปที่ได้สร้างมาแล้วในอดีตชาติ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลง หรือแก้ไขได้เลยคงมีเวลาแห่งปัจจุบันเท่านั้นที่มนุษย์สามารถกำหนดได้ว่า ตนเองจะสร้างไปในทิศทางใดเพื่อให้เกิดเป็นผลต่อตนเองในอนาคต

ส่วนบั้นปลายของชีวิตนั้น ไม่มีใครบอกได้ว่า บุคคลใดจะประสบกับภัยในลักษณะใด รุนแรงแค่ไหนและมากน้อยอย่างไร บางบุคคลก็อาจเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุ บางบุคคลก็อาจประสบกับภัยพิบัติที่ตนเองไม่สามารถป้องกันได้ หรือ บางบุคคลก็เจ็บป่วยอยู่ โดยระหว่างเจ็บป่วยอยู่นั้น ก็อาจประสบกับภัยธรรมชาติเช่น เกิดน้ำท่วม แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด เป็นต้น ชะตากรรมที่รุนแรงมากน้อยต่างกันเหล่านี้ เชื่อได้ว่าคงไม่มีมนุษย์บุคคลใดมีความต้องการที่จะประสบกับชีวิตของตนเองอย่างแน่นอน แต่จากความก้าวหน้าในด้านข่าวสารของโลกปัจจุบัน คงไม่มีใครสามารถปฏิเสธได้ว่า ภัยต่าง ๆ ดังได้กล่าวมานี้ได้เกิดขึ้นแล้วนับครั้งไม่ถ้วนกับมนุษย์เป็นจำนวนมากทั่วทุกภูมิภาคของโลกความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับทั้งชีวิตและทรัพย์สินที่สูญเสียไปในแต่ละเหตุการณ์ ล้วนส่งผลให้เกิดความน่าสะพรึงกลัวได้

อย่างแท้จริง จะมีบุคคลใดบ้างไหมที่ได้ตระหนักถึงชีวิตของตนเองว่า จะสามารถรอดพ้นจากเหตุการณ์อันเลวร้ายเหล่านั้นได้หรือไม่ เมื่อไม่มีหลักประกันใด ๆ ที่สามารถเชื่อถือได้อย่างแท้จริง แล้วมนุษย์ควรทำอย่างไรต่อไป

อะไรคือที่พึ่งที่แท้จริง

ลองหันกลับมาพิจารณาถึงผลบาปดูบ้าง มนุษย์โดยทั่วไปย่อมไม่มีโอกาสล่วงรู้ได้เลยว่า มีกลไกการทำงานเป็นอย่างไร ละเอียดลึกซึ้งแค่ไหน และที่สำคัญที่สุด อำนาจของผลบาปที่มีอิทธิพลเหนือชีวิตของมนุษย์ และสรรพสัตว์อยู่ในเวลานี้นั้น จะมีอำนาจอื่นใดที่สามารถปะทะและขวางกันไว้ได้หรือไม่ เมื่อมนุษย์โดยทั่วไปไม่เคยมีโอกาสได้ศึกษาถึงอำนาจเหล่านี้มาก่อน มนุษย์ย่อมตกอยู่ในความประมาทและมัวเมาหลงยึดติดอยู่ในลาภ ยศ เกียรติ สรรเสริญ จนอาจพลาดพลั้งตกอยู่ในฐานะของผู้สร้างและกระทำบาปเพิ่มขึ้นอีก จากแรงผลักดันของเพลิงแห่งโลภะ โทสะ โมหะ ที่มีอยู่ภายในจิตใจของตนเอง ผลบาปที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์แต่ละบุคคล หากนำมารวมกันในแต่ละวัน ถือเป็นผลบาปก้อนใหญ่ที่เรียกว่า <u>*บาปส่วนกลาง*</u> โดยคำนวณจากผลบาปทุกอย่างที่มนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลาย มีเจตนาสร้างขึ้นด้วยองค์ประกอบของ กาย วาจา ใจ ซึ่งเพียงแค่มนุษย์ทั้งหมดบนโลกนี้ ผลบาปที่เกิดขึ้นย่อมมากมายมหาศาลแล้ว ทั้งนี้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับ<u>*บุญส่วนกลาง*</u>แล้ว ย่อมมีความแตกต่างกันราวฟ้ากับดิน

เมื่อบาปส่วนกลางมีปริมาณเกิดขึ้นมากมายในแต่ละวันเช่นนี้ ย่อมส่งผลให้อำนาจของบาปมีมากขึ้น หรือแกร่งกล้ามากยิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ ด้วย ลักษณะเช่นนี้ถือเป็นอันตรายอย่างยิ่งต่อชีวิตของมนุษย์และสรรพสัตว์โดยทั่วไป เพราะผลบาปที่เกิดขึ้นอย่างมากมายและเหลือล้นนี้ สามารถส่งผลกลับมายังมนุษย์และสรรพสัตว์ผู้เป็นเจ้าของการกระทำต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดผลบาปได้ 3 แนวทางคือ

1. ส่งผลตามวาระของกรรม นั่นคือ ผลบาปต่าง ๆ ที่มนุษย์แต่ละบุคคลได้สร้างและกระทำไว้ ย่อมถูกเก็บสะสมไว้ใน<u>*ดวงบาป*</u>ของตนเอง ในลักษณะที่คล้าย

กับเป็นเงินต้นประเภทฝากประจำไว้กับธนาคาร เมื่อครบกำหนดตามระยะเวลา ย่อมเกิดดอกผลจากต้นเงินนั้นให้กับผู้เป็นเจ้าของ ถ้าเป็นเงินก้อนใหญ่ดอกผลย่อมมากไปตามส่วน แต่ถ้าเป็นเงินก้อนเล็ก ดอกผลก็ย่อมน้อยลงไปตามส่วน ฉันใดก็ฉันนั้น มนุษย์แต่ละบุคคลต้องได้รับผลจากบาปแต่ละชนิด แต่ละประเภทที่ตนเองได้เคยสร้างไว้ตามหลักการที่ว่า*ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว* เสมอภาคกันทุกบุคคลอย่างตรงไปตรงมา การส่งผลตามวาระเช่นนี้ เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติคล้ายกับมีผู้คอยกำกับดูแลอยู่ ซึ่งเรียกว่า *ฝ่ายบาปอกุศล* แต่ถ้าเป็นการส่งผลของบุญแล้ว ก็เรียกว่า *ฝ่ายบุญกุศล*ทั้งสองฝ่ายนี้ใช้สิทธิอำนาจจากบุญส่วนกลางและบาปส่วนกลางนั่นเอง

การส่งผลตามวาระของกรรมนี้ ย่อมแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคลว่าจะมีความหนักเบาเป็นอย่างไร เมื่อเกิดขึ้นแล้วต้องสูญเสียอะไรไปบ้างหรือไม่ ถือเป็นรายละเอียดที่ต้องพิจารณาเป็นส่วนบุคคล แต่ที่สำคัญที่สุด บุคคลนั้นมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใดว่า การที่ตนเองต้องประสบกับสิ่งที่เป็นผลมาจากบาปกรรมที่ตนเองได้สร้างไว้นั้น บุคคลนั้นได้ยอมรับหรือไม่ว่าหากยังปล่อยชีวิตของตนเองให้มีการใช้ชีวิตตามแนวทางเดิมต่อไป ถ้ามีการส่งผลบาปมาอีก อะไรคือที่พึ่งที่แท้จริงของชีวิตตนเอง เพราะบาปที่ได้สร้างไว้นั้น มีมากมายจนไม่อาจคาดการณ์ได้ว่าผลบาปลำดับต่อไปที่กำลังส่งมาจะมีระดับของความรุนแรงเป็นอย่างไร สามารถรับไหวหรือไม่

2. ส่งผลเป็นกรรมใหม่ หรือ กรรมรวมใหม่ นั่นคือ การเกิดภัยพิบัติที่มีความรุนแรงมาก ๆ อันส่งผลให้เกิดการตายหมู่ ผลบาปในลักษณะนี้เกิดขึ้นด้วยการนำเอามนุษย์ที่มีบาปหนัก ๆ กำลังส่งผลอยู่ให้มารวมอยู่ในสถานที่ที่มีการจำกัดขอบเขต ผลบาปที่มารวมกันอยู่ในเหตุการณ์เดียวกันเช่นนี้ ยากที่จะทำให้บุคคลในเหตุการณ์นั้น หลุดรอดออกมาจากภัยพิบัตินั้นซึ่งอาจมีความสยดสยองและน่าสพรึงกลัวแม้ว่าบุคคลนั้นอาจไม่อยู่ในข่ายของการต้องเสียชีวิตเลยก็ได้ ตัวอย่างที่เด่นชัดของการส่งผลเป็นกรรมในลักษณะนี้ก็คือ เครื่องบินตก นั่นเอง

3. ส่งผลโดยอาศัยกิเลสของมนุษย์ นั่นคือ ถ้ามนุษย์มีการแสดงออกซึ่งกิเลสของตนเอง แล้วส่งผลให้ตนเองหรือบุคคลอื่นได้รับความเดือดร้อนอย่างถึงที่สุดมนุษย์บุคคลนั้นย่อมถูกลงโทษเป็นกรณี ๆ ไปจากบาปส่วนกลาง ดังนี้

โลภะ เกิดขึ้นจากความโลภของตนเองแล้วส่งผลให้บุคคลอื่นต้องเดือดร้อนอย่างถึงที่สุด

โทสะ เกิดขึ้นจากความโกรธ ไม่พอใจ ทำลายทรัพย์สมบัติต่าง ๆ ของบุคคลอื่น เช่นจลาจล

โมหะ เกิดขึ้นจากความลุ่มหลงในด้านกามคุณเป็นหลัก โดยไม่คำนึงว่าเหมาะสมหรือไม่

ผลบาปที่เกิดขึ้นจากบาปส่วนกลางนี้ เป็นเงื่อนไขใหม่ที่สามารถลงโทษบุคคลที่ไม่รู้จักควบคุมการใช้ชีวิตของตนเองให้อยู่ในความปกติแห่งศีลได้ ซึ่งมักเกิดได้ง่ายกับมนุษย์ผู้ชายมากกว่ามนุษย์ผู้หญิง ทั้งนี้ ถือเป็นผลบาปที่มีความรุนแรงมิใช่น้อย เพราะใช้บาปส่วนกลางเป็นเกณฑ์ในการคำนวณความหนักเบาและส่งผลเป็นเวลานานเท่ากับเวลาที่มีการแสดงออกของกิเลสนั้น ๆ

แนวทางการส่งผลของบาปส่วนกลางดังได้กล่าวมานี้ เป็นเพียงแนวทางกว้าง ๆ ที่มุ่งชี้นำให้บุคคลโดยทั่วไปได้มีความรู้ ความเข้าใจในผลบาปต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลช่วยกันสร้างและกระทำไว้ ในชีวิตประจำวันไว้บ้าง อย่างน้อยที่สุดก็เพื่อให้มนุษย์ได้ตระหนักถึงภาระและหน้าที่ที่ตนเองต้องรับผิดชอบต่อการกระทำที่ผ่านมา จากนั้นก็หาวิธีที่จะแก้ไขชีวิตของตนเองให้ลดการกระทำที่เป็นบาป ให้เหลือน้อยลงให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้ หรือสามารถหยุดการสร้างบาปได้อย่างสิ้นเชิง เพราะในภาวะที่บาปส่วนกลางมีปริมาณล้นหลามอยู่ในเวลานี้ มนุษย์ย่อมตกอยู่ในชะตากรรมเดียวกัน อันหมายถึงบาปของบุคคลอื่น แต่ผลเกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน หรืออีกนัยหนึ่ง มนุษย์ต้องช่วยกันสร้างความดี เพื่อให้อำนาจของความดีนี้ไปทอนอำนาจของความชั่วให้อ่อนกำลังลง จนหมดกำลังไปในที่สุด หรือพ่ายแพ้ไปในที่สุด

อำนาจของความดี หรือบุญส่วนกลางนี้เอง เป็นอำนาจชนิดเดียวที่สามารถต้านทานอำนาจของบาปได้อย่างมีประสิทธิภาพและสมบูรณ์ที่สุด เพราะสามารถปะทะและขวางกับบาปต่าง ๆ ให้หมดอำนาจลงได้ นั่นคือ ไม่สามารถส่งผลออกมาได้อีกต่อไป แต่เป็นที่น่าอนาถใจเป็นยิ่งนัก ที่มนุษย์ส่วนใหญ่มักไม่ค่อยได้สร้างและกระทำความดีให้ต่อเนื่องกันเป็นนิสัย โดยสร้างและกระทำความดีเป็นครั้งคราว และในขณะที่สร้างความดี เช่น การให้ทาน หรือให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลอื่นที่กำลังเดือดร้อน เป็นต้นก็มัก สร้างได้ไม่เต็มที่และครบองค์ประกอบของกาย วาจา ใจ นั่นคือ กระทำด้วยความไม่เต็มใจบ้างหวังผลตอบแทนบ้าง หรือบางเวลาหลังจากได้สร้างแล้ว ก็มักเกิดความรู้สึกเสียดาย ลักษณะเหล่านี้ส่งผลให้บุญที่เกิดขึ้น ไม่บริสุทธิ์ แต่กลายเป็น*บุญที่มีบาปปนเป็น* ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้โดยง่าย เพราะอยู่ในลักษณะที่ต้องรอให้ฝ่ายบาปอกุศลเป็นผู้ส่งผลบุญให้กับมนุษย์ ด้วยเหตุผลเช่นนี้ บุญส่วนกลางจึงมีปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับบาปส่วนกลาง

สำหรับ*บุญที่บริสุทธิ์*นี้ ถือเป็นผลบุญล้วน ๆ ที่ไม่มีส่วนของบาปมาเกี่ยวข้องด้วยเลย จึงเป็นบุญเพียงประเภทเดียวที่ฝ่ายบาปอกุศลไม่สามารถแตะต้องได้ คงเป็นหน้าที่โดยเด็ดขาดและสมบูรณ์ของฝ่ายบุญกุศลในการเป็นผู้ส่งผลมายังมนุษย์ บุญบริสุทธิ์จึงเป็นที่พึ่งที่แท้จริงของมนุษย์และสรรพสัตว์ทั้งหลาย เพราะมีอำนาจในผลของบุญอย่างแท้จริงและทั้งหมด ในการปะทะและขวางกันกับอำนาจของบาปส่วนกลาง ซึ่งมีหน้าที่คอยกดทำลายชีวิตของมนุษย์ทุกรูปแบบ ให้หลงติดอยู่ในกิเลสและเวียนว่ายตายเกิดเรื่อยไป

บุญบริสุทธิ์สร้างได้อย่างไร

เมื่อได้เกิดมาเป็นมนุษย์ แล้วมีโอกาสได้พบพุทธศาสนา มนุษย์จึงโชคดีได้เกี่ยวข้องกับเรื่องของบุญในลักษณะต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่วัยเด็ก พุทธศาสนาได้สอนให้รู้จักถือศีล 5 ข้อ เพื่อเป็นการรักษาความปกติแห่งความเป็นมนุษย์ไว้ให้ได้อย่างสม่ำเสมอทุกวัน กล่าวคือ ถ้ารักษาไว้ได้ครบทั้ง 5 ข้อ ก็แสดงความเป็นปกติได้ครบ

100 % แต่ถ้าผิดพลาดไป 1 ข้อ ก็แสดงความเป็นปกติได้เพียง 80 % เมื่อบุคคลโดยทั่วไปสามารถประคับประคองชีวิตของตนเองได้อย่างเคร่งครัดเช่นนี้แล้ว ศีลก็ทำหน้าที่กลายเป็นเกราะกำบังที่มีประสิทธิภาพดีที่สุด ในการป้องกันตนเองจากอำนาจของกิเลสมิให้มีเพิ่มมากขึ้นจากที่มีอยู่เดิมอีกด้วยการรักษาความปกติให้เกิดขึ้นนี้กระทำได้ด้วย การหวงแหนในชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง นั่นคือไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตและอยากได้ทรัพย์สินของบุคคลอื่น มีความสันโดษพอใจแต่ในคู่ครองของตนเอง รวมทั้งไม่ใช้วาจาเบียดเบียนบุคคลอื่น ตลอดจนการละเว้นจากสิ่งเสพติดประเภทต่าง ๆ

การควบคุมชีวิตของตนเองในเบื้องต้นด้วยแนวทางแห่งศีลนี้ เมื่อฝึกฝนติดต่อกันเป็นเวลาที่ต่อเนื่องกันนาน ๆ ความปกติที่เกิดขึ้นนี้ย่อมก่อให้เกิดแนวทางที่ตรงกันข้ามกับศีลแต่ละข้อขึ้น ส่งผลให้บุคคลเกิดการพัฒนาอุปนิสัยของตนเองขึ้นใหม่ เริ่มจากการมีความเมตตากรุณาต่อบุคคลและสัตว์อื่น ๆ ที่กำลังประสบกับความทุกข์ ความเดือดร้อน จากความเมตตา กรุณานี้ บุคคลที่มีคุณธรรมข้อนี้อยู่ภายในจิตใจของตนเอง ก็ย่อมมีการแสดงออกด้วยการให้ความช่วยเหลือและอนุเคราะห์ชีวิตอื่น ๆ ลักษณะเช่นนี้ ก็คือการบริจาคทาน ซึ่งตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิงกับการลักทรัพย์ หรืออยากได้ทรัพย์สินของบุคคลอื่น ทำให้เกิดการเสียสละ แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองมีอย่างเหลือใช้ให้กับบุคคลหรือสัตว์ที่มีความต้องการ ลักษณะเช่นนี้ถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการสร้างความดีทั้งปวง เพราะความเมตตากรุณาที่ต้องการให้บุคคลอื่นได้คลายจากความเดือดร้อน และการบริจาคเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินของตนเอง ถือเป็นการสร้างบุญกุศลที่บุคคลโดยทั่วไปสามารถกระทำได้ในทุกโอกาส ทุกเวลา และผลตอบแทนที่ได้รับ ย่อมเป็นความสุขใจอิ่มเอิบและภูมิใจที่เห็นบุคคลอื่นเป็นสุข เป็นอารมณ์แห่งความปลื้มปิติยินดีในผลบุญที่ได้สร้างขึ้นในทันที

ความปลื้มปิติยินดีอันเกิดจากความดีที่ได้สร้างขึ้นนี้ ถ้ายิ่งสร้างได้มากครั้ง

บ่อยครั้งมากเพียงใด จิตใจของบุคคลนั้น ก็ย่อมเป็นสุขได้มากขึ้นเพียงนั้น เมื่อจิตใจมีความปิติสุขได้มากเท่าใด ผลอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ ความสงบในเบื้องต้น แต่ความสงบในระดับนี้เป็นเพียงความสงบเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดขึ้นชั่วระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น ไม่คงทนถาวร ที่เป็นเช่นนี้ ก็เพราะองค์ประกอบของกาย วาจา ใจ เกิดความสงบขึ้นไม่พร้อมกัน หรือเกิดขึ้นในลักษณะที่ถือว่าไม่ครบองค์ประกอบ อันเนื่องจากสาเหตุที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. การบริจาคทานด้วยทรัพย์สินเงินทอง ย่อมมีขีดจำกัดในการกระทำ นั่นคือ คงไม่มีบุคคลใดยอมบริจาคจนหมดตัวเพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่นอย่างแน่นอน ซึ่งหมายถึง ไม่สามารถบริจาคได้ตลอดไปด้วยจำนวนทรัพย์สินที่มีอยู่อย่างจำกัด

2. การบริจาคทานในบางกรณีอาจเกิดขึ้นด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน ในลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นได้กับบุคคลที่มีความร่ำรวยมาก ๆ ซึ่งอาจได้รับการร้องขอ บังคับ หรือตามค่านิยม ส่งผลให้การบริจาคเงินทองเพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่น ๆ นั้น เต็มใจบ้าง ไม่เต็มใจบ้าง ผลบุญที่เกิดขึ้นจึงลดลงไปตามส่วน

3. ความต้องการหวังผลตอบแทนจากการบริจาคทาน หรือช่วยเหลือบุคคลอื่น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดได้โดยทั่วไป ส่งผลให้เป็นการกระทำที่ไม่บริสุทธิ์ใจอย่างแท้จริง และถือเป็นปกติวิสัยของบุคคลโดยทั่วไปที่ต้องการหวังผลตอบแทนในภายหลัง หรือเพื่อแลกเปลี่ยน หรือชดเชยกับสิ่งนั้นสิ่งนี้ตามที่ตนเองมีความต้องการ

4. ความรู้สึกเสียดายในทรัพย์สินที่ตนเองได้บริจาคไปในภายหลัง ถือเป็นผลจากการที่บุคคลนั้นไม่อาจตัดใจจากกรรมสิทธิ์ได้อย่างแท้จริง เป็นความอาลัยอาวรณ์ที่เกิดขึ้นได้กับทรัพย์สินของตนเอง ซึ่งอาจเกิดขึ้นในระหว่างการบริจาคในทันทีเลยก็ได้ หรือเกิดขึ้นในภายหลังเป็นระยะ ๆ ซึ่งความรู้สึกเสียดายเช่นนี้ ทำให้ผลบุญที่ได้รับเกิดการสะดุด ไม่เกิดขึ้นจากการทับทวีอีกจนกว่าจะสามารถตัดกรรมสิทธิ์ได้อย่างแท้จริงส่งผลให้บุญหยุดการส่งผลทันที

เมื่อการบริจาคทานเพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่น เกิดขึ้นด้วยลักษณะดังกล่าว จึงเท่ากับผลบุญที่ได้รับถูกปนเป็นด้วยกิเลสบางอย่าง ผลบุญในลักษณะนี้ย่อมไม่บริสุทธิ์เพราะมีผลบาปเข้าผสมปนเป็นอยู่ด้วย ซึ่งเรียกว่าบุญที่มีบาปปนเป็นนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตาม มิได้หมายความว่า เมื่อเป็นบุญที่ยังไม่บริสุทธิ์เช่นนี้ มนุษย์ไม่ควรบริจาคทานอีกต่อไป หาเป็นเช่นนั้นไม่ การบริจาคทานถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับมนุษย์ทุกคนใช้เป็นจุดเริ่มต้นให้รู้จักการเสียสละ ฝึกฝนตนเองให้รู้จักเผื่อแผ่แบ่งปัน และที่สำคัญที่สุด มนุษย์ที่มีการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ย่อมมีชีวิตที่เป็นสุขถ้าได้ช่วยเหลือบุคคลอื่นที่อยู่ร่วมกันในสังคมหรือประเทศชาติเดียวกัน

ดังนั้น ถึงแม้การบริจาคทานจะยังไม่สามารถให้ประโยชน์สุขได้สูงสุด มนุษย์ก็สามารถใช้การบริจาคทานนี้เป็นบันไดให้ตนเองได้ก้าวเดินต่อไปในหนทางแห่งความดี ไม่วันหนึ่งวันใด ตนเองก็ย่อมต้องได้พบกับสิ่งที่ตนเองต้องการอย่างแท้จริง นั่นคือ วิธีการสร้างผลบุญที่บริสุทธิ์ ซึ่งถือเป็นการแสวงหาที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล บางบุคคลก็สามารถพบได้โดยง่าย แต่บางบุคคลก็ต้องเสียเวลาไปเกือบทั้งชีวิตจนกว่าจะได้พบกับที่พึ่งที่แท้จริงนี้ แล้วในที่สุด ก็อาจรักษาไว้กับชีวิตของตนเองไม่ได้เพราะมีสาเหตุที่ทำให้ต้องละทิ้งไป เช่น ร่างกายเกิดการเจ็บป่วยเป็นต้น

การสร้างผลบุญที่บริสุทธิ์นี้ แท้จริงแล้วก็คือการสร้างความสงบให้เกิดขึ้นกับชีวิตของตนเองโดยมีเงื่อนไขที่สำคัญ คือ ต้องสงบทั้งกาย วาจา และใจ พร้อมกันทั้ง 3 องค์ประกอบ จึงจะถือเป็นผลบุญที่บริสุทธิ์ เพราะในขณะที่กาย วาจา ใจ สงบพร้อมกัน ย่อมถือได้ว่า ในขณะนั้นเป็นช่วงเวลาที่ไม่มีการเบียดเบียนบุคคลอื่น ๆ หรือชีวิตอื่น ๆ เลย โดยรวมทั้งชีวิตของตนเองด้วย ซึ่งอาจสรุปสั้น ๆ ได้คือ

กาย อยู่ในท่านั่งขัดสมาธิ อันเป็นอิริยาบถที่ควบคุมอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายไว้ได้อย่างเหมาะสมที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มือ ก็ถูกควบคุมไว้ให้

ประสานกันอยู่บนหน้าตัก ด้วยลักษณะเช่นนี้ ย่อมกล่าวได้อย่างชัดเจนว่า ร่างกายไม่สามารถเกิดการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างกิจกรรมใด ๆ ได้อีก

วาจา ก็ถูกจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างกรรมได้ ที่เรียกว่า วจีกรรม โดยสามารถเปล่งเสียงเพื่อสื่อความหมายที่ให้ผลเป็นการเบียดเบียนบุคคลอื่นได้เช่นกัน แต่สำหรับความสงบแล้ว วาจาก็ถูกควบคุมไว้ด้วยเช่นกัน นั่นหมายถึง ย่อมไม่มีการเปล่งเสียงใด ๆ ออกมาเพื่อสื่อความหมายใด ๆ ไปยังบุคคลอื่น ๆ ได้เลย หรือที่เรียกว่า สำรวมวาจา นั่นเอง

ใจ เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดที่ควรมีการพิจารณาอย่างละเอียดและชัดเจน โดยเริ่มจากความหมายก่อนว่า ใจคืออะไร ทำงานได้อย่างไร และจะควบคุมให้เกิดความสงบได้อย่างไร

ใจ ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของชีวิตมนุษย์ โดยอาศัยร่างกายเป็นที่ตั้งหรือที่อยู่อาศัย แต่ทั้งร่างกายและใจสามารถแยกออกจากกันเป็นคนละส่วนได้โดยเด็ดขาด ซึ่งหมายถึง กายมิได้เป็นส่วนหนึ่งของใจและในทำนองเดียวกัน ใจก็มิได้เป็นส่วนหนึ่งของร่างกาย แต่ทั้งกายและใจนี้เมื่ออาศัยอยู่ด้วยกัน กลับก่อให้เกิดความหมายของชีวิตขึ้นอย่างสมบูรณ์

เมื่อกาย วาจา สงบลงได้แล้ว ใจย่อมเป็นองค์ประกอบสุดท้ายที่จะเกิดความสงบเป็นลำดับต่อมา แต่การควบคุมใจให้เกิดความสงบนั้น เป็นสิ่งที่กระทำได้ยากที่สุด แต่ก็ไม่เหลือวิสัยจนเกินไปที่จะควบคุมไว้ให้ได้ ทั้งนี้ไม่ใช่เป็นเพียงแค่ความตั้งใจแต่เพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องอาศัยวิธีการที่มีอยู่แล้วในพุทธศาสนา นั่นคือ *สมถกรรมฐาน* ซึ่งเกิดขึ้นจากการค้นคว้ามาแล้วเป็นเวลาที่ยาวนาน โดยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และในปัจจุบันนี้เรียกวิธีการนี้อย่างสั้น ๆ ว่า *การปฏิบัติธรรม* อันถือเป็นวิธีการที่มีอยู่เฉพาะในพุทธศาสนาเท่านั้น ที่มีการสอนวิธีการนี้ให้บุคคลโดยทั่วไปในลักษณะที่เป็นวิทยาทานอย่างแท้จริง ส่วนศาสตร์แห่ง

ความรู้ในทางโลกนั้น ไม่เคยปรากฏว่ามีบุคคลใดที่สามารถตั้งทฤษฎีใด ๆ ขึ้นใหม่ เพื่อใช้ประโยชน์ในการฝึกใจให้เกิดความสงบได้เลย คงมีแต่เพียงศาสนาเท่านั้นที่มีบทบาทในเรื่องนี้มาตั้งแต่เริ่มแรก และดำเนินสืบมาตราบจนถึงเวลาแห่งปัจจุบัน และเชื่อได้ว่า คงต้องสืบเนื่องไปจนสู่เวลาในอนาคตด้วยอย่างแน่นอน

วิธีการสร้างบุญบริสุทธิ์

การสร้างบุญบริสุทธิ์ในสมัยแห่งปัจจุบันนี้ ไม่ถือว่าเป็นเรื่องลึกลับอีกต่อไป เพราะพุทธศาสนาในโลกปัจจุบันนี้ สามารถเก็บรักษาคัมภีร์ที่มีคุณค่าต่าง ๆ ไว้ได้เป็นจำนวนมากมาย โดยกระจัดกระจายเก็บรักษาอยู่ในดินแดนส่วนต่าง ๆ ของโลกที่ยังคงปรากฏมีร่องรอยแห่งพุทธศาสนาอยู่ หลักฐานเหล่านี้มีส่วนช่วยให้วิธีการต่าง ๆ ที่สามารถใช้ฝึกอบรมใจของมนุษย์ ยังคงหลงเหลือสืบมา และเป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดีว่า พระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ทุก ๆ พระองค์ในอดีตที่ผ่านมา ล้วนสำเร็จมรรคผลนิพพานจนสามารถดับทุกข์ได้ด้วยพระองค์เองนั้น ก็ต้องศึกษาจากแนวทางและวิธีการเดียวกันนี้ทั้งสิ้น ต่างกันเพียงชื่อเรียกเท่านั้นว่าจะเรียกกันอย่างไร แต่โดยหลักการและวิธีการแล้ว ย่อมเป็นอันเดียวกันทั้งสิ้น ในทำนองเดียวกันนี้ หากมีมนุษย์คนหนึ่งคนใด มีความต้องการแสวงหาวิธีการของตนเองขึ้นมาใหม่ โดยไม่อาศัยแนวทางของวิธีการที่มีอยู่แล้วนี้เลย แม้ว่าจะต้องทุ่มเทแรงกาย แรงใจ ลงไปมากสักเพียงใด ถ้าหากไม่หลงทางหรือผิดทางแล้ว สุดท้ายของการแสวงหาก็ต้องเป็นวิธีการเดียวกันกับที่จะได้กล่าวถึงต่อไปนั่นเอง

วิธีการต่าง ๆ ที่ยังคงปรากฏเป็นหลักฐานสืบมาตั้งแต่อดีตนั้น มีบุคคลเป็นจำนวนมากได้อาศัยค้นคว้าจากหลักฐานต่าง ๆ แล้วนำมาฝึกฝนด้วยตนเอง หนึ่งในจำนวนบุคคลเหล่านั้นคือ *พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี* (สด จนฺทสโร)

อดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ซึ่งได้ถึงแก่มรณภาพไปแล้วตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 *ท่านเจ้าคุณพ่อ* ได้ศึกษาทุกวิธีการอย่างละเอียดโดยไม่ย่อท้อ จนได้พบว่า การควบคุมใจให้เกิดความสงบนั้น มีวิธีการที่ดีที่สุดเป็นอย่างไร เมื่อพบแล้ว ท่านเจ้าคุณพ่อได้ทุ่มเทค้นคว้าอย่างจริงจังจนสามารถพัฒนาความสงบที่เกิดขึ้นนั้นให้ก้าวหน้าต่อไปจนถึงที่สุดของความสงบนั้น ความสามารถและความเสียสละของท่านเจ้าคุณพ่อได้สร้างคุณประโยชน์อย่างมากมายต่อวงการพุทธศาสนาในประเทศไทย และชื่อเสียงของวิชชาธรรมกายที่ท่านเจ้าคุณพ่อได้ก่อตั้งไว้ ก็ยังคงปรากฏอยู่อย่างไม่เคยเสื่อมถอยในปัจจุบัน และมีแต่จะทับทวีเพิ่มมากขึ้นไปเรื่อย ๆ

ท่านเจ้าคุณพ่อถือเป็นบุคคลแรกที่สามารถให้คำอธิบายได้อย่างชัดเจนว่า ใจคืออะไร ทำงานหรือมีหน้าที่อย่างไร และที่สำคัญที่สุด ควบคุมให้เกิดความสงบได้อย่างไร ทุกวันนี้มีบุคคลเป็นจำนวนมากมายที่สามารถทำความเข้าใจในเรื่องของชีวิตได้อย่างถูกต้อง ก็อาศัยแนวคำสอนของท่านเจ้าคุณพ่อ ที่ได้เคยกล่าวแสดงไว้ในพระธรรมเทศนานั่นเอง ซึ่งบทบาทในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของท่านเจ้าคุณพ่อ จัดได้ว่า ท่านเจ้าคุณพ่อได้ให้แนวทางไว้มากมายกับบุคคลรุ่นต่อ ๆ มา ประโยคหนึ่งที่สะดุดหูของบุคคลทั่วไป ก็คือ *หาบุญได้ ใช้บุญให้เป็น* หรือ *เกิดมาว่าจะมาหาแก้ว พบแล้วแต่ไม่กำ จะเกิดมาทำไม* หรือ *เสร็จกิจสิบหกไม่ตกกันดาร เรียกว่านิพพานก็ได้* ประโยคที่ผูกแต่งเป็นโคลงกลอนเช่นนี้ ท่านเจ้าคุณพ่อมีความชำนาญเป็นยิ่งนัก ดังพิจารณาได้จากโคลงกลอนอีกบทหนึ่งที่ท่านเจ้าคุณพ่อได้ฝากไว้เพื่อเตือนใจให้กับคณะศิษย์ของวัดปากน้ำ ภาษีเจริญในสมัยนั้น ก็คือ

ขนโคควายทั่วกายเท่าใดเล่า แต่มีเขาเพียงคู่ไว้สู้สิงห์
ธรรมกายอื่นหมื่นแสนแม้นทำจริง ทั้งชายหญิงรอดไปไม่กี่คน

ลองหันกลับมาพิจารณาถึงคำว่าใจ ดูบ้าง ท่านเจ้าคุณพ่อได้ให้ความหมายไว้อย่างชัดเจนว่า *ใจเป็นระบบการทำงานที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกัน 4 อย่าง นั่นคือ เห็น จำ คิด รู้* โดยทั้งหมดนี้มีอิสระในการทำงานแบบอัตโนมัติ ซึ่งหมายถึง เมื่อรับหรือเสวยอารมณ์ใดเข้ามาแล้ว ก็รวบรวมเพื่อแยกแยะและสั่งการทันทีต่ออารมณ์นั้น ๆ ว่า ดีหรือเลว ควรหรือไม่ควร ถูกหรือผิด เห็น จำ คิด รู้ จึงเป็นเพียงระบบทำงาน ที่เกิดขึ้นในรูปของพลังงานเท่านั้น แต่ไม่ใช่เนื้อหัวใจซึ่งมีหน้าที่สูบฉีดโลหิต เพื่อไปหล่อเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ด้วยคุณลักษณะอันละเอียดลึกซึ้งเช่นนี้ ใจของมนุษย์จึงมีความสามารถในการทำงานที่ไม่อาจควบคุมได้ด้วยเครื่องมือชนิดใด ๆ นั่นคือ สามารถสร้างจินตนาการไปไกลแค่ไหน อย่างไรก็ได้ หรือหากจะสร้างสรรสิ่งหนึ่งสิ่งใด ด้วยมโนภาพให้วิจิตรพิสดารจนถึงที่สุดก็ย่อมทำได้ ทั้งนี้เพราะใจมีความรวดเร็วในการเสวยอารมณ์ใหม่ ๆ โดยมี *ความคิดหรือที่เรียกว่า จิต* เป็นตัวชี้นำ ทำให้ความเห็น ความจำ และความรู้ ย่อมต้องคล้อยตามไปในทิศทางต่าง ๆ ซึ่งโดยปกติแล้ว จิตหรือความคิดนี้ใช้เวลาในการทำงานกับอารมณ์ต่าง ๆ ด้วยเวลาที่สั้นเพียงแค่ 1/60 อนุวินาทีเท่านั้นต่อการเสวยอารมณ์เพียง 1 อารมณ์ และหากต้องการให้ใจทั้งระบบทำงานไปในทิศทางใดแล้ว ต้องเริ่มต้นที่ความคิดก่อนเป็นอันดับแรกด้วยการชี้นำให้ ลักษณะเช่นนี้ก็คือ *การระมัดระวังการใช้ความคิด*นั่นเอง เช่น ถ้าต้องการให้ใจมีการทำงานไปในอารมณ์ที่เป็นความสงบ จะต้องคอยประคองความคิดให้ทำงานไปในด้านที่เป็นบุญกุศลเพียงอย่างเดียว เป็นต้น

เมื่อความคิดเป็นตัวชี้นำการทำงานของใจทั้งระบบเช่นนี้ ประกอบกับความคิดมีความรวดเร็วในการทำงานไปกับอารมณ์ต่าง ๆ ความคิดจึงมีคุณสมบัติที่

คล้ายกับแสงสว่าง นั่นคือ สามารถฟุ้งกระจายออกไปยึดจับกับอารมณ์ต่าง ๆ ได้หลายร้อย หลายพันเรื่องจนยากที่จะควบคุม แต่ก็สามารถรวมตัวให้มีอำนาจที่สูงที่สุดด้วยระยะเวลาสั้น ๆ ได้เช่นกัน ซึ่งเปรียบเทียบได้กับแสงสว่าง โดยการใช้เลนส์รวมแสงให้มีขนาดเล็ก เหลือเท่าปลายเข็ม แสงสว่างจะมีพลังงานสูงสุดจนสามารถติดไฟได้ แต่ในขณะเดียวกัน ถ้ากระจายแสงออกไปแสงสว่างจะสูญเสียพลังงานไป จนสามารถใช้ประโยชน์ได้น้อยลง ฉันใดก็ฉันนั้น ถ้ามนุษย์ปล่อยความคิดของตนเองให้ออกไปยึดจับกับอารมณ์ต่าง ๆ อันเป็นกิเลสจนกลายเป็นความเคยชินแล้ว มนุษย์ย่อมสูญเสียความคิดของตนเองไปกับอารมณ์ต่าง ๆ อันเป็นกิเลสเหล่านั้น ยิ่งเวลาผ่านไปมากเท่าไร ก็ยิ่งสูญเสียไปมากเท่านั้น จนในที่สุดความคิดจะถูกแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกลุ่มแรกจะเป็นความคิดส่วนใหญ่ที่ฟุ้งกระจายยึดจับอยู่กับอารมณ์ต่าง ๆ อันเป็นกิเลส ซึ่งอาจมีจำนวนมากถึง 90% และกลุ่มที่เหลือก็ถือเป็นความคิดส่วนน้อยที่เหลืออยู่เพียง 10% เท่านั้น โดยความคิดส่วนนี้ มีเหลือพอที่จะควบคุมให้เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตตามปกติ แต่หากมีปัญหาหนัก ๆ หลาย ๆ ปัญหาเรียงหน้ากันเข้ามาพร้อม ๆ กันแล้ว มนุษย์โดยทั่วไปย่อมตกอยู่ในฐานะที่ลำบาก เพราะไม่สามารถดึงความคิดส่วนใหญ่กลับมาเพื่อใช้งานได้ทันตามความต้องการ

แต่อย่างไรก็ตาม มนุษย์ก็ยังไม่สิ้นหวังเสียทีเดียว ถ้าหากมนุษย์สามารถค้นพบวิธีการอย่างหนึ่งอย่างใดที่มีลักษณะคล้ายเลนส์นูนรวมแสง มนุษย์ย่อมสามารถรวบรวมความคิดของตนเองให้กลับมามีความตั้งมั่นอยู่ได้ดังเดิมอีก โดยวิธีการนี้ ความคิดย่อมถูกจัดเรียงให้เกิดความมีระเบียบในการทำงานไปกับอารมณ์หนึ่ง ๆ ได้นานตามความต้องการจนกว่าจะพอใจ อำนาจของความคิดที่มี

เพิ่มมากขึ้นถึงจุดสูงสุดนี้ เรียกว่า *สมาธิที่เต็มระดับ* หรือ *อัปปนาสมาธิ* ซึ่งยังสามารถพัฒนาต่อไปให้มีความละเอียดเพิ่มมากขึ้นไปได้ไม่มีที่สิ้นสุด อันเป็นระดับของการเกิดปัญญาที่สามารถนำไปประหัตประหารกิเลสต่าง ๆ ที่มีอยู่ ให้ค่อย ๆ ลดน้อยและหมดไป ในลักษณะที่เป็นการสลัดออกได้โดยสิ้นเชิง เมื่อใจถูกพัฒนาจนสามารถยกระดับมาถึงสภาวะที่ปราศจากกิเลสประเภทต่าง ๆ ได้เช่นนี้ ใจย่อมอยู่ในฐานะของความบริสุทธิ์ ลักษณะเช่นนี้ถือเป็นมรรคผลในขั้นของนิพพานนั่นเอง

วิธีการรวบรวมความคิดทั้ง 2 กลุ่ม ให้กลับมาอยู่ในความควบคุมให้ได้นี้ พระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ได้ค้นพบวิธีการใช้ประโยชน์จากกสิณแสงสว่าง ซึ่งถือเป็น 1 ใน 40 วิธีของสมถกรรมฐานที่มีหลักฐานปรากฏอยู่ตามแนวทางแห่งพุทธศาสนา โดยเรียกวิธีการนี้ว่า การปฏิบัติธรรม ตามแนววิชชาธรรมกาย อันมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หลักการ สามารถเริ่มต้นที่ความคิดส่วนน้อยซึ่งเป็นความคิดที่สามารถควบคุมได้อยู่แล้ว โดยฝึกฝนให้ความคิดส่วนนี้เกิดความตั้งมั่นในตนเองก่อนด้วยวิธีการปฏิบัติธรรม จากนั้น ก็ค่อย ๆ ดึงความคิดส่วนใหญ่มาทีละน้อย ๆ ให้สามารถปล่อยละวางจากความผูกพันกับอารมณ์อันเป็นกิเลสลงให้ได้ จนกระทั่งดึงกลับมารวมกับความคิดส่วนน้อยที่ฝึกฝนไว้ก่อนแล้ว ทำให้ความคิดที่สามารถควบคุมได้มีจำนวนความคิดเพิ่มมากขึ้นไปเรื่อย ๆ ถ้ามากถึง 40% ได้เมื่อไร อารมณ์ความสงบระงับจากอารมณ์อันเป็นกิเลส ย่อมเกิดขึ้นจนพัฒนาให้เข้าสู่การเกิดสมาธิมากยิ่งขึ้นเรื่อยไปตามลำดับเมื่อความคิดถูกควบคุมทิศทางการทำงานได้แล้ว ใจก็ย่อมเกิดความสงบตามไปด้วยพร้อมกันทั้งระบบ

การฝึกฝนความคิดส่วนน้อยเพื่อให้เกิดความสงบขึ้นก่อนนี้ กระทำได้โดยอาศัยการสร้างอารมณ์ขึ้นมาใหม่ ให้เป็นอารมณ์ที่ไม่ก่อให้เกิดความหมายในด้าน

ที่เป็นกิเลสใด ๆ ให้ความคิดได้ยึดเกาะไว้จนกระทั่งเกิดเป็นความเคยชินและชำนาญ เมื่อถึงเวลานั้น ความคิดที่เคยผูกพันอยู่กับอารมณ์อื่น ๆ อันเป็นกิเลส ย่อมเกิดการปรับตัวคล้อยตามไปกับอารมณ์ที่สร้างขึ้นใหม่ นั่นคือ เกิดความตั้งมั่น ไม่หวนกลับออกไปแสวงหาอารมณ์อื่นใดอันเป็นกิเลสอีกต่อไป

การสร้างอารมณ์ขึ้นใหม่เพื่อให้ความคิดได้ยึดเกาะนี้ เรียกว่า *อารมณ์กรรมฐาน* ซึ่งโดยทั่วไปนั้น มีมากถึง 40 อารมณ์ แต่ท่านเจ้าคุณพ่อได้พิสูจน์ด้วยตัวของท่านเองมาก่อน จนพบว่า กสิณแสงสว่างเป็นอารมณ์กรรมฐานที่ให้ประโยชน์สูงสุด โดยแสงสว่างนี้มีอยู่โดยทั่วไปรอบกาย บุคคลโดยทั่วไปต่างรู้จักแสงสว่างเป็นอย่างดี โดยในอดีตที่ผ่านมานั้น มนุษย์ที่ต้องการใช้ประโยชน์จากแสงสว่าง เพื่อนำมาเป็นกสิณมีวิธีการที่แตกต่างจากในปัจจุบัน กล่าวคือ ใช้ตัวอย่างดวงจันทร์ในคืนวันที่มีแสงสว่างเต็มดวง โดยเฝ้ามองจากหน้าต่างหรือหลังคาบ้านที่มีช่องให้มองเห็นแล้วจดจำภาพของดวงจันทร์ที่มีแสงสว่างเต็มดวงนั้นไว้ เพื่อนำมาเป็นอารมณ์กรรมฐานต่อไป แต่ก็มีข้อจำกัดที่จะต้องรอจนถึงคืนวันขึ้น 15 ค่ำเท่านั้น ต่อมาจึงเปลี่ยนมาใช้วิธีเจาะผนังบ้านให้เป็นช่องวงกลมที่แสงแดดสามารถส่องผ่านเข้ามาแทน

เมื่อมาถึงสมัยปัจจุบัน ท่านเจ้าคุณพ่อได้เลือกวัตถุอย่างหนึ่งที่มีความโปร่งใสในตนเอง นั่นคือก้อนผลึกหินเขี้ยวหนุมาณ หรือหินควอทซ์ (QUARTZ) นำมาเจียรไนตกแต่งให้เป็นทรงกลมรอบตัว ขัดผิวให้ใสสะอาด เรียกว่า *ดวงแก้ว* หรือดวงแก้วกสิณ แล้วนำมาจัดวางให้อยู่ในตำแหน่งที่มีแสงสว่างมาตกกระทบแล้วสามารถสะท้อนกลับออกมาได้หมด ทำให้สามารถมองเห็นความใสสะอาดที่ปราศจากรอยตำหนิใด ๆ ได้อย่างชัดเจนภายในเส้นรอบวงของความกลมรอบตัว ดวงแก้วนี้เองก็คือกสิณแสงสว่างแห่งสมัยปัจจุบัน แต่อย่างไรก็ตาม ความเจริญ

ก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์สังเคราะห์ ส่งผลให้สามารถสร้างแท่งแก้วหล่อและดวงแก้วสังเคราะห์ได้แล้ว ทำให้ในปัจจุบันนี้ ดวงแก้วถูกสร้างขึ้นอย่างมากมาย นับเป็นของหาง่ายได้โดยทั่วไป ดังนั้น เชื่อว่าต่อไปในอนาคตภายหน้า วิธีการฝึกฝนความคิดให้เข้าสู่ความสงบโดยอาศัยประโยชน์จากกสิณแสงสว่าง ย่อมคงอยู่เพื่อยังประโยชน์ให้กับมนุษย์รุ่นต่อไปได้อย่างแน่นอน

วิธีการฝึกฝน ทำได้อย่างง่าย ๆ ด้วยการนั่งมองดูดวงแก้วทุกวัน วันละหลายครั้ง ๆ ก็ได้ ยิ่งมากครั้งก็ยิ่งเกิดประโยชน์ เพราะสามารถจดจำดวงแก้วได้แม่นยำมากขึ้นไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้ต้องฝึกฝนเพื่อสร้างความจำนี้จนกระทั่ง สามารถนึกถึงภาพของดวงแก้วได้ไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใด การนั่งมองดูดวงแก้วนี้ ต้องนั่งอยู่ในตำแหน่งเดิมทุกครั้ง และดวงแก้วก็ต้องวางอยู่ในตำแหน่งเดิมเช่นกัน เพื่อให้ภาพดวงแก้วที่ปรากฏมีขนาดของดวงแก้วเท่าเดิมทุกครั้ง ส่วนการสัมผัสกับดวงแก้วก็เช่นกัน ต้องสัมผัสโดยไม่มองดวงแก้ว เพื่อให้สามารถจดจำความกลมได้โดยไม่ไปรบกวนต่อภาพดวงแก้วที่จดจำได้อยู่แล้ว

เมื่อผู้ปฏิบัติธรรมพร้อมแล้ว ก็เริ่มฝึกฝนต่อไปโดยนั่งอยู่ในท่านั่งขัดสมาธิ เท้าขวาทับเท้าซ้ายมือขวาวางทับอยู่ในลักษณะที่นิ้วชี้ของมือขวาจรดพอดีกับนิ้วหัวแม่มือซ้าย โดยวางไว้บนหน้าตัก ตั้งกายให้ตรงโดยไม่ต้องเกร็งส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกาย นั่นคือปล่อยกายตามสบาย แล้วหลับตาพอให้เปลือกตาปิดสนิท โดยไม่ต้องเม้มเปลือกตา จากนั้นปล่อยความคิดของตนเองให้เป็นอิสระไปชั่วครู่หนึ่ง เพื่อปล่อยวางความคิดจากความผูกพันกับปัญหาต่าง ๆ ที่ยังอาจค้างอยู่ เปลี่ยนมาทำงานกับอารมณ์ของสมถกรรมฐานแทน ซึ่งก็คือใช้ความคิดดึงภาพดวงแก้วออกมาจากความทรงจำ แล้วประคองนึกถึงภาพดวงแก้วนั้นเท่าที่สามารถนึกถึงได้

เรียกว่า _บริกรรมนิมิต_ พร้อมกับนึกถึงคำว่า _สัมมาอะระหัง_ ควบคู่ไปด้วยเรียกว่า _บริกรรมภาวนา_

บริกรรมทั้งสองนี้ต้องฝึกฝนควบคู่กันไปในระยะแรกก่อน โดยใช้เวลาประมาณ 3-6 เดือน จนกว่าผู้ปฏิบัติธรรมจะสามารถนึกถึงดวงแก้วได้อย่างมั่นคงดีแล้ว จึงลดการใช้บริกรรมภาวนาลงได้บ้างตามความเหมาะสม ซึ่งหมายถึง ถ้าความคิดสามารถนึกถึงดวงแก้ว โดยไม่ต้องนึกถึงคำว่าสัมมาอะระหังแล้วความคิดไม่หวนกลับออกไปสู่อารมณ์อื่น ๆ แต่ถ้ายังฟุ้งซ่านและวุ่นวายอยู่ ก็ยังถือว่าจำเป็นต้องใช้ไปเรื่อย ๆ เพื่อเพิ่มงานให้กับความคิดในช่วงเวลานั้น ๆ คำว่าสัมมาอะระหัง จึงมิใช่คำพูด หรือคำท่องจำแต่เป็นการนึกถึงเสียงของบุคคลใดก็ได้ ที่สามารถควบคุมความคิดได้อีกระดับหนึ่ง และในขณะเดียวกันความคิดที่กำลังทำงานไปกับอารมณ์ของกรรมฐาน คือบริกรรมนิมิตและบริกรรมภาวนานี้ ย่อมต้องการที่ตั้งเพื่อปรับระดับของความคิดให้สอดคล้องกับวิธีการ และที่ตั้งที่ดีที่สุดก็คือฐานที่ตั้งที่อยู่ภายในร่างกายของผู้ปฏิบัติธรรม โดยแบ่งออกเป็น 7 ฐานดังนี้

ฐานที่ 1 คือ บริเวณปากช่องจมูก หรือรูจมูก

2 คือ บริเวณหัวตาด้านใน

3 คือ บริเวณกึ่งกลางศีรษะ อยู่ในระดับแนวส่วนบนของใบหู

4 คือ บริเวณปากช่องเพดาน อยู่ภายในบริเวณกึ่งกลางดั้งจมูก

5 คือ บริเวณปากช่องลำคอ เหนือลูกกระเดือกเพียงเล็กน้อย

6 คือ จุดตัดกันของแนวเส้นตรงที่ลากจากด้านหน้าของลำตัวไปด้านหลัง และจากซ้ายไปขวาที่ระดับแนวสะดือ

7 คือ ตำแหน่งที่อยู่สูงขึ้นมาจากฐานที่ 6 ประมาณ 2 นิ้วมือ เป็นที่ตั้งที่ถาวรของใจ

ในระหว่างการฝึกฝนเพื่อควบคุมความคิดให้เข้าสู่ความสงบนี้ ผู้ปฏิบัติธรรมควรใช้ฐานที่ตั้งดังนี้ ถ้าเพิ่งเริ่มต้นเข้าสู่การปฏิบัติธรรม ควรใช้เพียงฐานเดียวก่อน นั่นก็คือบริเวณปากช่องจมูก เมื่อฝึกฝนจนสามารถทำความเข้าใจในวิธีการได้แล้ว ผู้ปฏิบัติธรรมควรฝึกฝนเลื่อนความคิดของตนเองให้เข้าไปสู่ฐานที่ตั้งต่าง ๆ ภายในร่างกาย แต่สำหรับฐานที่ 7 นั้น ถือเป็นฐานที่ตั้งที่ยังไม่ควรนำความคิดเข้าไปตั้งไว้ เพราะเป็นฐานที่รองรับใจที่มีความสงบแล้วเท่านั้น หากยังไม่มีความสงบแต่อย่างใด ความคิดย่อมสามารถตั้งอยู่ได้เพียงแค่ฐานที่ 6 เท่านั้น เมื่อฝึกฝนจนสามารถศึกษาและรู้ตำแหน่งของฐานต่าง ๆได้แล้วผู้ปฏิบัติธรรมสามารถนำความคิดของตนเองเข้าไปตั้งอยู่ไว้ ณ ฐานใดก็ได้ระหว่างฐานที่ 1-6 แต่ฐานที่ดีที่สุดก็คือฐานที่ 5 ที่อยู่บริเวณปากช่องลำคอ เหนือลูกกระเดือกเพียงเล็กน้อย เพราะเป็นตำแหน่งที่หาง่าย อันเนื่องจากตั้งอยู่ในบริเวณส่วนที่แคบที่สุดของร่างกาย คือ ลำคอ อีกทั้งยังสามารถใช้ลูกกระเดือกเป็นตำแหน่งในเบื้องต้นได้โดยง่ายทั้งในผู้ชายและผู้หญิง

ความคิดที่ตั้งอยู่ที่ฐานที่ 5 คือบริเวณปากช่องลำคอนี้ สามารถนึกถึงดวงแก้วและคำภาวนาไว้ด้วยกัน ณ ฐานที่ 6 คือบริเวณราวสะดือ ตำแหน่งของฐานทั้ง 2 นี้ถือเป็นตำแหน่งที่เข้าใจและหาได้ง่าย สำหรับผู้ปฏิบัติธรรมโดยทั่วไปไม่ว่าจะอยู่ในวัยใด เพศใด ทั้งนี้ ขอให้ได้ใช้ความพยายามเพื่อการฝึกฝนด้วยตนเองไปสักระยะหนึ่ง โดยฝึกฝนให้ได้ต่อเนื่องกันไปทุกวัน

อุปสรรคของการสร้างบุญบริสุทธิ์

การฝึกฝนอบรมความคิดเพื่อควบคุมให้เข้าสู่ความสงบนี้ สามารถกระทำได้โดยง่ายในช่วงระยะเวลาเริ่มแรก โดยบุคคลที่มีความสนใจในวิธีการปฏิบัติธรรม

อาจเริ่มต้นได้จากการถูกชักชวน แนะนำจากบุคคลอื่น ๆ ที่เป็นเพื่อนหรือญาติพี่น้อง หรือหาอ่านได้จากหนังสือธรรมะต่าง ๆ ที่มีการจัดพิมพ์ออกมาเพื่อเผยแพร่สู่บุคคลทั่วไป ซึ่งมีอยู่มากมาย และที่สำคัญที่สุด บุคคลผู้สนใจสามารถฝึกฝนได้ด้วยตนเองที่บ้านหรือที่ทำงานก็ได้ แต่เมื่อฝึกฝนไปได้สักระยะหนึ่ง บุคคลเหล่านั้นย่อมพบกับอุปสรรคและปัญหาหลาย ๆ อย่างเกิดขึ้น บางปัญหาก็สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง เช่น การปวดเมื่อย เป็นต้น แต่บางปัญหาก็ไม่สามารถแก้ไขได้เลย เช่น เกิดจิตสร้างภาพ เป็นต้น ส่งผลให้บุคคลที่มีความสนใจเหล่านั้นเกิดความเบื่อหน่ายท้อถอยและมีจำนวนไม่น้อย ที่ไม่สามารถฝืนตนเองได้อีกต่อไป จนในที่สุดก็จำเป็นต้องละทิ้งการปฏิบัติธรรมไปอย่างน่าเสียดาย โดยไม่สามารถประคับประคองไว้กับชีวิตของตนเองได้โดยตลอด ทั้งนี้ ย่อมเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีความสนใจอย่างฉาบฉวยได้มากกว่า และเมื่อละทิ้งไปแล้ว ก็ไม่อาจฝืนชีวิตของตนเองให้หวนกลับมาอีกเพื่อแสวงหาความสงบ ทั้ง ๆ ที่รู้อยู่แก่ใจตนเองเป็นอย่างดีว่า การปฏิบัติธรรมนั้นเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสูงเพียงใด

แต่อย่างไรก็ตาม เป็นกรณีที่น่าเห็นใจบุคคลเหล่านั้นอยู่เหมือนกัน เพราะบุคคลเหล่านั้นอาจตัดสินใจในการแสวงหาสถานที่ที่มีความเหมาะสมไม่ได้ หรือโชคร้ายด้วยการถูกหลอกลวงจากบุคคลที่กล่าวอ้างตนเองว่ามีความรู้ ความสามารถในวิธีการปฏิบัติธรรม แต่แท้จริงแล้ว มีฐานะเป็นเพียง *โมฆบุรุษ*ที่มีแต่ความว่างเปล่า อาศัยประสบการณ์อันชาญฉลาดแสวงหาลาภ ยศ ชื่อเสียง ให้กับตนเองบนความต้องการความสงบของบุคคลที่ไม่มีโอกาส ถ้าเป็นกรณีเช่นนี้ ก็ถือได้ว่า*มาผิดทาง* แล้วบุคคลเหล่านั้นจะทราบได้อย่างไรว่า ที่ไหนถูกทาง หรือผิดทาง ลักษณะเช่นนี้ ย่อมเชื่อมโยงซึ่งกันและกันระหว่างผลบุญและผลบาป ซึ่ง

หมายถึงการได้อธิษฐานผลบุญของตนเองเพื่อสิ่งที่เป็นสัมมาทิฏฐิมาก่อน ถ้าชีวิตของตนเองมีจุดนี้อยู่พร้อมแล้ว โอกาสที่จะได้พบกับการปฏิบัติธรรมที่เป็นทางสายเอกย่อมเกิดขึ้นได้โดยไม่ยากนัก ทั้งนี้ต้องอาศัยสติปัญญาของตนเองด้วย มิเช่นนั้นแล้วก็อาจได้พบกับทางสายเอกที่เป็นของเทียม ไม่ใช่ของแท้ นั่นคือ ถูกทาง แต่ผิดที่ ซึ่งมีตัวอย่างให้พบเห็นได้โดยไม่ยากนักสำหรับการปฏิบัติธรรมตามแนววิชชาธรรมกายในสมัยปัจจุบัน

สำหรับบุคคลที่สามารถฝืนตนเองไว้ได้ ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นย่อมแตกต่างกันออกไปในแต่ละบุคคล ซึ่งมาจากสภาพครอบครัวคนละแบบ และมีสิ่งแวดล้อมของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน แต่โดยรวม ๆ แล้วสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ อุปสรรคทั่วไป และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติธรรม โดยอุปสรรคทั้ง 2 ประเภทนี้ ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นกับทุกคนเสมอไปที่มีฐานะเป็นผู้ปฏิบัติธรรม

อุปสรรคทั่วไป เกิดขึ้นได้จากองค์ประกอบหลาย ๆ สาเหตุ ซึ่งสามารถสรุปได้คือ

1. การถูกขัดขวางจากบุคคลใกล้ชิด เช่น พี่น้อง บิดา มารดา คู่ครอง เป็นต้น โดยบุคคลใกล้ชิดเหล่านี้อาจมีความเข้าใจต่อการปฏิบัติธรรมไปในด้านลบ กลัวว่าจะถูกหลอก และอาจคาดเดาไปต่าง ๆ นานา เช่น คิดว่างมงาย เป็นต้น การถูกขัดขวางจากบุคคลใกล้ชิดนี้ ผู้ปฏิบัติธรรมจำเป็นต้องอาศัยความอดทน และใช้ความเพียรในการฝึกฝนเพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่า แท้จริงนั้น บุคคลเหล่านั้นเข้าใจผิด ซึ่งสักวันหนึ่งในอนาคต หากบุคคลใกล้ชิดเหล่านั้นได้รับความทุกข์ ความเดือดร้อนจากผลของบาปผู้ปฏิบัติธรรมอาจให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลเหล่านั้นได้

หรือในที่สุด ก็อาจชักชวนให้เข้าสู่การปฏิบัติธรรมเพื่อฝึกฝนตนเองให้เป็นที่พึ่งแห่งตนเองตามแนวทางแห่งพุทธศาสนาก็ได้

2. การใช้ชีวิตของผู้ปฏิบัติธรรมแต่ละบุคคล ย่อมมีความสำคัญต่อการปฏิบัติธรรมด้วย เพราะการใช้ชีวิตที่ไม่ดำเนินไปตามหลักการแห่งศีล สมาธิ ปัญญา ย่อมส่งผลให้เกิดการผิดพลาดได้โดยง่ายอันเนื่องจากการเป็นผู้ปฏิบัติธรรมนั้นแท้จริงก็ยังเป็นโลกียชนที่ยังต้องฝึกฝนตนเองต่อไปอีก หากตัดสินใจผิดพลาด อาจเกิดผลกระทบต่อชีวิตการปฏิบัติธรรมได้ด้วย ตัวอย่างที่มีความชัดเจนในลักษณะนี้ก็คือการตัดสินใจเลือกมีคู่ครอง หรือก็คือ การแต่งงาน ซึ่งจะต้องพบกับปัญหาที่สำคัญ 3 ประการ คือ การกลัวว่าคู่ครองของตนเองจะไม่ซื่อสัตย์ กลัวการพลัดพรากตายจากกัน และ ความหลงติดอยู่ในอารมณ์รัก โลภ โกรธ หลง ที่เกิดขึ้นเป็นผลข้างเคียงจากการใช้ชีวิตคู่นั่นเอง ทั้งนี้มิได้หมายความว่า ผู้ปฏิบัติธรรมที่มีคู่ครองจะต้องประสบกับปัญหาเดียวกันทุกคู่เสมอไป อาจมีบางคู่ที่สามารถปฏิบัติธรรมได้ดีก็มีเช่นกัน

นอกจากนี้ ถ้าผู้ปฏิบัติธรรมต้องการผลแห่งความสงบโดยเร็ว ผู้ปฏิบัติธรรมจะต้องรู้จักการจัดแบ่งเวลาในชีวิตประจำวันของตนเองเพื่อการปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ มิเช่นนั้นแล้ว ก็ต้องเสียเวลาหมดไปกับการดูโทรทัศน์ ซึ่งถือเป็นอุปสรรคที่เริ่มมีความสำคัญมากขึ้นไปตามลำดับ

<u>อุปสรรคในระหว่างการปฏิบัติธรรม</u>

อาจกล่าวได้ว่า การเข้าสู่การปฏิบัติธรรมนั้น มิใช่เป็นเรื่องที่ยากจนเกินไป เพราะการปฏิบัติธรรมในปัจจุบันนี้มีการเผยแพร่ออกสู่บุคคลทั่วไป แต่เรื่องที่ยากยิ่งกว่าก็คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถรักษาการปฏิบัติธรรมไว้กับชีวิตของตนเอง

ตลอดไป ที่กล่าวเช่นนี้ ก็เพราะการปฏิบัติธรรมเป็นเรื่องที่ยาก ถ้าง่ายดังที่ทุกคนเข้าใจกันไปเองแล้ว มนุษย์ส่วนใหญ่ก็คงสำเร็จมรรคผลกันไปมากมายแล้ว แต่นี่ก็เพราะว่ายากอันเกิดจากมีอุปสรรคมากมาย ดังนั้น ถ้าผู้ปฏิบัติธรรมไม่ใช้ความเพียรพยายามให้ถึงที่สุดแล้ว ก็อาจไม่ประสบกับความสงบอย่างแน่นอน โดยอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติธรรมนี้ สามารถแบ่งออกได้ 2 อย่าง คือ นิวรณธรรมและอุปกิเลส

นิวรณธรรม หมายถึงอารมณ์ที่กีดกั้น หรือขัดขวางความคิดมิให้เข้าสู่ความสงบได้โดยง่าย มีทั้งหมด 5 กลุ่ม คือ

1. **กามฉันทะ** ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติธรรมเกิดความเร่าร้อนไปกับปัญหากามคุณ คือ พอใจในรูป รส กลิ่น เสียง และสิ่งสัมผัสทางกาย ทำให้เกิดความต้องการอารมณ์เหล่านั้นซึ่งตนเองหลงคิดว่าน่ารัก น่าพอใจ น่าใคร่ น่าหวงแหน ทำให้ผู้ปฏิบัติธรรมไม่สามารถรวบรวมอำนาจความคิดให้มารวมกันได้ ความสงบจึงไม่สามารถเกิดขึ้นได้

2. **โทสะ** เป็นความผูกโกรธพยาบาท ไม่พอใจ แค้น ขุ่นเคือง เกลียดชังต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นปัญหา ส่งผลให้เกิดความเร่าร้อน กระวนกระวาย สะดุดต่อความคิดของตนเองที่ยังมีความผูกโกรธอยู่ร่ำไป ก็ย่อมทำให้ความคิดไม่สามารถจดจ่ออยู่กับการปฏิบัติธรรมได้โดยตลอด

3. **ถีนมิทธะ** คือความหดหู่ ง่วงเหงา ซึมเซา จากความรู้สึกผิดหวัง สิ้นหวัง หรือเสียใจ จากเหตุการณ์ใด ๆ ที่ตนเองได้กระทำลงไป เป็นอาการที่เกิดกับทั้งร่างกายและจิตใจ โดยจิตใจมีแต่ความขุ่นมัว เศร้าหมอง ไม่ผ่องใส ทำให้ความตั้งใจที่จะปฏิบัติธรรมให้ได้ผลลดน้อยถอยลง เมื่อเกิดขึ้นในลักษณะเช่นนี้

ความคิดก็ไม่อาจสงบได้เลย

4. <u>**อุทธัจจกุกกุจจะ**</u> คือความฟุ้งซ่านและรำคาญใจ อันเกิดจากการปล่อยความคิดให้คล้อยตามความคำนึงถึงเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต หรือแม้กระทั่งใช้ความคิดไปทำงานอยู่กับสิ่งที่ไร้สาระ ไม่มีแก่นสารใด ๆ จนกระทั่งความฟุ้งซ่านเข้าครอบงำ หรือในบางครั้ง อาจเกิดจากความกังวลต่อปัญหาต่าง ๆ ที่เพิ่มจำนวนมากขึ้น อารมณ์เหล่านี้ล้วนขัดขวางต่อการจัดระเบียบของความคิดมิให้เข้าสู่ความสงบได้โดยง่าย

5. <u>**วิจิกิจฉา**</u> คือความลังเลสงสัยไปในเรื่องราวและปัญหาต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดความเคลือบแคลงไม่แน่ใจในสิ่งที่ตนเองกำลังกระทำอยู่ นั่นคือ วิธีการปฏิบัติธรรม ว่าถูกต้องหรือไม่ ฝึกฝนผิดวิธีหรือไม่ ลักษณะเช่นนี้ทำให้ไม่ต้องการฝึกฝนต่อไป ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ในที่สุดก็ต้องหยุดการปฏิบัติธรรมไว้เพียงแค่นั้น

เมื่อมีนิวรณธรรมต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติธรรม ผู้ปฏิบัติธรรมไม่ควรส่งความคิดคล้อยตามไป เพราะนิวรณธรรมที่สอดแทรกเข้ามานี้ ล้วนเป็นอุปทานที่พยายามเข้าหลอกล่อให้ผู้ปฏิบัติธรรมที่รู้มิเท่าทัน ต้องเสียเวลานำความคิดออกไปจากการปฏิบัติธรรม เพื่อไปขบคิดแก้ปัญหาบางอย่าง แต่สุดท้ายก็ไม่สามารถแก้ไขอะไรได้จริง ดังนั้น เมื่อมีนิวรณธรรมข้อใดเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติธรรม วิธีการแก้ไขที่ดีที่สุด ก็คือ ไม่สนใจปัญหาอื่นใดเลย และอย่าคล้อยตามไป แต่กลับต้องพยายามฝืนหรือข่มให้นิวรณธรรมเหล่านั้นหมดไปโดยเร็ว หากฝึกฝนจนเป็นความเคยชินแล้ว นิวรณธรรมย่อมหมดอำนาจไปในที่สุด

<u>**อุปกิเลส**</u> คือกิเลสที่มีอยู่แล้วในใจของผู้ปฏิบัติธรรม ส่งผลเพื่อให้การ

ปฏิบัติธรรมเกิดการสะดุดไม่ต่อเนื่อง ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว อุปกิเลสที่เกิดขึ้นย่อมแตกต่างกันออกไปสำหรับผู้ปฏิบัติธรรมแต่ละบุคคล ไม่แน่นอน และที่สำคัญก็คือ ไม่อาจแก้ไขให้หมดไปได้ด้วยการฝืนหรือข่มไว้แต่เพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องใช้วิธีพิจารณาถึงเหตุผลต่าง ๆ จึงจะสามารถแก้ไขได้ไปตามลำดับ โดยอุปกิเลสที่เกิดขึ้นนี้มีมากถึง 11 อย่างและสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ คือ แก้ไขได้ง่าย แก้ไขให้เบาบางลงได้ และแก้ไขได้ยาก

แก้ไขได้ง่าย มี 3 ประการ คือความไม่สงบกาย ความเพียรจัดเกินไป และความเพียรหย่อนเกินไป

แก้ไขให้เบาบางลงได้ มี 5 ประการคือ ความไม่ใส่ใจไว้ให้ดี ความลังเลสงสัย ความหดหู่เศร้าหมอง ความตื่นเต้นยินดีจนเกินไป และความสะดุ้งหวาดกลัว

แก้ไขได้ยาก มี 3 ประการ คือ ความทะยานอยากและเพ้อฝันถึงสิ่งที่ยังมาไม่ถึง ความฟุ้งซ่านไปในเรื่องราวต่าง ๆในอดีต และการเพ่งต่อรูปนิมิตมากจนเกินไป

อุปกิเลสทั้ง 11 ประการนี้ เป็นเพียงอุปสรรคที่เกิดขึ้นในเบื้องต้นเท่านั้น ยังมีอุปสรรคอีกหลายประการที่มีความละเอียดและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นไปอีก รออยู่ข้างหน้าบนเส้นทางแห่งการสร้างบุญบริสุทธิ์นี้ผู้ปฏิบัติธรรมไม่ควรท้อถอยหรือเกิดความเบื่อหน่ายแต่อย่างใด

สรุป

การปฏิบัติธรรมเพื่อฝึกฝนอบรมความคิดให้เข้าสู่ความสงบนี้ ถือเป็นกิจกรรมที่บุคคลโดยทั่วไปทุกบุคคลสามารถฝึกฝนได้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในดินแดนหรือภูมิภาคไหน หรือต้องการฝึกฝนในเวลาใด โดยใช้เวลามากน้อยได้ตามความพอใจ

แต่โดยเฉลี่ยแล้วควรใช้เวลาปฏิบัติธรรมในแต่ละครั้งประมาณ 45-60 นาทีเป็นอย่างน้อย ทั้งนี้ ย่อมถือหลักที่ว่ายิ่งปฏิบัติธรรมได้สม่ำเสมอ ผลที่ได้ก็ทับทวี ยิ่งปฏิบัติธรรมได้มากผลบุญที่เกิดขึ้นก็ต้องได้มากขึ้นไปตามส่วนด้วย นอกจากนี้การปฏิบัติธรรมเกิดขึ้นได้ด้วยแรงกายและแรงใจที่ไม่ต้องสูญเสียทรัพย์สินเงินทองแต่อย่างใดหรือ เมื่อได้ปฏิบัติธรรมไปแล้วย่อมได้รับความสุขใจกลับคืนเป็นการตอบแทน อันถือเป็นบุญบริสุทธิ์ที่ผู้ปฏิบัติธรรมแต่ละบุคคลได้สร้างเก็บสะสมไว้เป็นทุนทรัพย์ในทางธรรมที่มีคุณค่าเหนือกว่าทรัพย์สินในทางโลกอย่างเปรียบเทียบกันไม่ได้ บุญบริสุทธิ์ที่ได้สร้างเก็บสะสมไว้นี้ย่อมเกิดประโยชน์อย่างมหาศาล เพราะนอกจากสามารถปะทะ ขวางกัน ผลบาปหนัก ๆ ได้ ทำให้ผลบาปที่กำลังจะมาถึงอ่อนกำลังลง หรือไม่สามารถส่งผลได้เลยก็ได้ แล้วบุญบริสุทธิ์ยังเป็นพลวปัจจัยที่นำไปสู่มรรคผลนิพพานอีกด้วย

บุญบริสุทธิ์นี้ หากได้สร้างไว้ต่อเนื่องกันเป็นประจำแล้ว ย่อมมีลักษณะพิเศษประการหนึ่ง นั่นคือ มีลักษณะเป็นสายบุญที่เอื้ออำนวยความสงบสุขให้กับบุคคลที่เป็นเจ้าของได้อย่างต่อเนื่องกัน บุญบริสุทธิ์จึงเป็นที่พึ่งที่แท้จริงของชีวิต มนุษย์ทุกบุคคลนั่นเอง
